

(2. VI. 2.)

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Evenals ten vorigen jare veroorlooft ondergeteekende zich bij de aanbieding van het wetsontwerp tot vaststelling van dit hoofdstuk der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1911 tot toelichting van de daarin gedane voorstellen in de eerste plaats te verwijzen naar de Memorie van Toelichting tot de Marinebegroting voor het dienstjaar 1909, waarin de denkbeelden, welke aan het door hem gevoerd beleid ten grondslag liggen, uitvoerig zijn uiteengezet.

Ook in deze ontwerp-begroting is aan die denkbeelden trouw gebleven en de daarin belichaamde voorstellen kunnen slechts worden beschouwd als gevolg of als toepassing van de reeds herhaaldelijk door hem verdedigde beginselen; ook ditmaal meent hij zich dus te mogen beperken tot de vermelding van hetgeen in de door hem aangegeven richting gedaan is en tot de toelichting van de wijze, waarop hij meent dat daarin moet worden voortgewerkt.

Wat het personeel betreft werd, zooals hierna uit de toelichting der betreffende artikelen zal blijken, bij de samenstelling dezer ontwerp-begroting aan de geestelijke en materiele belangen van het Marine-personeel de vereischte aandacht geschonken. Verschillende artikelen ondergingen in vergelijking met vroegere begrotingen eene verhooging ten einde verder uitvoering te kunnen geven aan besluiten, welke bij vorige gelegenheden in overleg met de Staten-Generaal werden genomen, onder meer ter bevordering van het gezinsleven, tot uitkeering van periodieke traktementsverhoogingen, enz.

Onder de zegenrijke werking van de Weduwenwet voor de Zeemacht 1909 werden verschillende pensioenen aan nagelaten betrekkingen van minder Marine-personeel uitgekeerd. Een en ander zal niet kunnen nalaten bij dat personeel de overtuiging te vestigen en te versterken dat van Overheidswege op de behartiging van hunne belangen ernstig wordt gelet.

Wat het materieel aangaat is, evenals voor het loopende dienstjaar, voor aanschaffing daarvan weder een bedrag aangevraagd van 4.2 miljoen gulden, zooals hierna nader wordt gespecificeerd.

Marine in Nederland. Ofschoon het ontwerp van wet tot instelling van een fonds ter verbetering van de kustverdediging de daarbij betrokken Departementen verlaten heeft, mag toch de mogelijkheid niet worden voorbijgezien dat dit ontwerp vóór den aanvang van het volgende jaar nog niet tot wet verheven zal zijn; ter voorkoming van stagnatie in den verderen aanbouw van drijvend materieel voor de defensie van het Rijk in Europa, heeft ondergeteekende het daarom noodig geacht, daarop niet te wachten, doch de voor het voortzetten van dien aanbouw benodigde gelden bij deze begroting aan te vragen, onder dien verstande evenwel dat, mocht het bedoelde wetsontwerp in den loop van het jaar 1911 het *Staatsblad* bereiken, de op deze begroting gebrachte gelden voor dezen nieuwen aanbouw alsdan daarvan afgevoerd en gebracht zullen

worden op de eerste begroting van het in dat wetsontwerp bedoelde fonds. Hiervan zijn echter uitgesloten de bedragen die als 2de termijnen voor de 3de onderzeeboot en voor de in aanbouw zijnde twee mijnenleggers op de begroting van Hoofdstuk VI der Staatsbegroting 1911 worden aangevraagd, omdat de 1ste termijnen voor deze vaartuigen, onafhankelijk van het gedachte fonds, door de wetgevende macht reeds voor de loopende begroting zijn toegestaan geworden, en dus buiten dat fonds om behooren te worden afgewerkt.

Die bedragen zijn f 278 340 als 2de termijn voor de 3de onderzeeboot en f 332 000 als 2de termijn voor de in aanbouw zijnde twee mijnenleggers.

Voorts zijn tot een bedrag van f 539 660 op de begroting gebracht de eerste termijnen voor de 4de en 5de onderzeeboot, bij afbouw van welke vaartuigen het aantal van vijf onderzeeboten, dat door ondergeteekende blijkt de Memorie van Toelichting op de Marinebegroting voor het dienstjaar 1909 noodig werd geacht, voltallig zal zijn, terwijl ook nog bedragen van f 114 000 en van f 936 000 zijn uitgetrokken respectievelijk voor de inrichting van een bestaand vaartuig tot depôtschip voor onderzeeboten en als eerste termijn voor den aanbouw van 3 Pantserbooten.

Omtrent deze vaartuigen meent ondergeteekende nog het navolgende te moeten opmerken:

De onderzeeboten moeten in oorlogstijd op vlugge en gemakkelijke wijze haar accumulatorenbatterij kunnen laden, voorzien kunnen worden van samengeperste lucht voor de lucht tanks der booten en voor de torpedo's, in de gelegenheid zijn gebruikte artikelen als brandstof, torpedo's, mondvoorraad enz. aan te vullen, en de beschikking hebben over eene werkplaats, waar herstellingen van kleinen omvang, die echter voor het gebruik der booten gebiedend noodzakelijk kunnen zijn, dadelijk verricht kunnen worden.

Aangezien nu op alle plaatsen welke tot basis voor de onderzeeboten kunnen worden aangewezen over bovenvermelde hulpmiddelen moet kunnen worden beschikt en ook de bemanningen, zullen deze valide blijven, in de gelegenheid dienen te worden gesteld om uit te rusten, waartoe de gelegenheid, vooral op onderzeeboten van de afmetingen der booten voor onze kustverdediging bestemd, te wenschen overlaat, moet voor een en ander over depôtschepen beschikt kunnen worden, die door onze binnenwateren naar alle plaatsen kunnen worden overgevoerd van waaruit de onderzeeboten zullen kunnen optreden.

Voor dit doel zal kunnen worden volstaan met twee daarvoor ingerichte vaartuigen.

Wat de pantserbooten betreft valt op te merken, dat deze vaartuigen voor hetzelfde doel bestemd zijn als de reeds in de Memorie van Toelichting dienstjaar 1909 genoemde pantserdekboten, die ook door de Commissie in zake samenwerking van land- en zeemacht in haar geheim rapport van 24 September 1904 betreffende de herziening en aanvulling der defensiemiddelen aan de zeezijde worden noodig geacht.

In dit rapport, dat bij de begroting van 1909 aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal ter inzage is aangeboden, en waarnaar ondergeteekende meent te mogen verwijzen, is uitvoerig uiteengezet waarvoor zij moeten dienen en aan welke eischen zij moeten voldoen om geschikt te zijn voor de haar op te dragen diensten.

In deze diensten is geen verandering gekomen, zoodat nog geheel moet worden onderschreven dat deze vaartuigen niet alleen tegen torpedojagers opgewassen moeten zijn, maar deze met goed gevolg moeten kunnen bestrijden.

Omdat sedert de samenstelling van genoemd rapport de bewapening der vreemde torpedootjagers veel krachtiger is geworden, volgt daaruit van zelf, dat ook aan de bewapening en bescherming van de pantserdekboten hogere eischen moesten worden gesteld.

De nu geprojecteerde vaartuigen zullen daarom worden bewapend met 4 semi-automatische kanonnen van 10,5 c.M. L/50 in stede van met 4 à 7,5 c.M. L/40; bovendien zullen zij

worden voorzien van een pantsergordel van 55 m.M. dikte en een pantserdek van 20 m.M. beide over de geheele lengte.

De munitie-aanvoer boven het pantserdek zal eene bescherming krijgen van 50 m.M. pantser, terwijl ook de commandotoren tot deze dikte zal worden gepantserd.

In verband met het bovenstaande is de naam „pantserdekboot” vervangen door: „pantserboot”.

Om aan de bovengenoemde hoogere eischen te kunnen voldoen zonder in een vaartuig van te groote afmetingen te vervallen, waartegen behalve financieele, ook met het oog op de handelbaarheid in de zeegaten bezwaren zouden bestaan, heeft ondergeteekende doen onderzoeken of niet met voordeel gebruik gemaakt zou kunnen worden van verbrandingsmotoren, waarvan de constructie in de laatste jaren belangrijk is verbeterd. De bestudeering dezer aangelegenheid heeft doen zien, dat zulke motoren op deze vaartuigen met vertrouwen als voortstuwingsorganen kunnen worden gebezigd, dat door toepassing daarvan de waterverplaatsing zal kunnen beperkt blijven tot ongeveer 530 ton, en dat bovendien, ondanks de betrekkelijk geringe afmetingen, welke daarmede gepaard gaan, eene gunstige opstelling eener krachtige artilleriebewapening met goeden munitie-aanvoer zal verkregen worden.

Als directe voordeelen aan het gebruik van motoren verbonden zij nog vermeld, dat zij ten allen tijde voor onmiddellijk gebruik gereed zijn, dat zij dadelijk hun maximumvermogen kunnen ontwikkelen en dat, waar voor den afvoer der verbrandingsproducten geen schoorsteen noodig is, daarmede ook de kans is buitengesloten, dat door het wegschieten van den schoorsteen of door ernstige beschadiging daarvan, het stoomvermogen plotseling belangrijk zou kunnen worden verminderd.

In eene hierbij in vijfvoud gevoegde Nota (1) zijn de eischen, waaraan deze vaartuigen moeten voldoen, neergelegd. Omtrent deze eischen werd het advies van de 3de afdeeling van den Raad van Defensie ingewonnen, welk advies mede in vijfvoud hierbij wordt overgelegd. (1)

Van het in verband met deze eischen en het advies van de 3de Afdeeling van den Raad van Defensie opgemaakt project voor deze vaartuigen, wordt een 5-tal exemplaren (1) ter kennisneming aangeboden, waarbij wordt opgemerkt, dat naar aanleiding van dat advies aan de hiervoor genoemde bewapening nog 2 mitrailleurs werden toegevoegd, terwijl het ondergeteekende voorts onnoodig voorkomt om, zooals de Raad in zijn advies wenschelijk acht, alle pantserbooten van draadloze telegrafie te voorzien. Aangezien die vaartuigen toch altijd in groepen van minstens twee optreden, komt het voldoende voor de helft daarvan met die toestellen uit te rusten.

Ook zullen de pantserbooten kimkielen verkrijgen, waartoe trouwens reeds besloten was.

De totaalkosten van zulk een pantserboot met inbegrip van artillerie en munitie worden geraamd op f 565 000.

Marine in Indië. Voor dit onderdeel der Zeemacht wordt behalve een bedrag van f 509 760 als 2de termijn voor de bij de vorige begrooting toegestane twee torpedobootjagers alsnog uitgetrokken een bedrag van f 1 490 240 als 1ste termijn voor het in aanbouw brengen van nog 4 torpedobootjagers.

Na afbouw van deze vaartuigen zal voldaan zijn aan den eisch, dat aan het Nederlandsch eskader in Oost-Indië een aantal van acht torpedobootjagers (6 pl. 2 reserve) moet worden toegevoegd, voor welken eisch de gronden door hem werden aangevoerd in de Memorie van Antwoord (blz. 4) op het Voorloopig Verslag van de Tweede Kamer der Staten-Generaal op Hoofdstuk VI der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1909, zulks in verband met het Koninklijk besluit van 15 September 1909 (*Staatsblad* n°. 309).

Eindeijfer. Het eindeijfer van dit hoofdstuk der Staatsbegrooting is geraamd op een bedrag van f 20 214 289,96,

(1) Ter griffie gedeponeerd voor de leden.

zijnde f 64 395,80⁵ meer dan voor het jaar 1910 toegestane bedrag van f 20 149 894,15⁵ (1). Rekening houdende met de inkomsten uit de begrooting, welke verantwoord worden bij de Wet op de Middelen, moet het eindeijfer verminderd worden met een geraamd bedrag van f 3 383 865 als hieronder gespecificeerd tegen f 3 103 270,15 voor het dienstjaar 1910.

Bijdragen voor de opleiding van adelborsten . f	36 025
Bijdragen voor de opleiding van aspirant-administrateurs	2 100
Bijdragen voor de opleiding van aspirant-machinisten.	7 540
Opbrengst van den verkoop van onbruikbare en overtollige goederen	50 000
Opbrengst van den verkoop van de schepen <i>Suriname, Vulkan</i> en <i>Argus</i>	25 000
Opbrengst van rechten van zegel, registratie en leges, zoomede van invoer en accijnzen . .	164 700
Opbrengst van den verkoop van Nederlandsche en West-Indische kaarten	1 400
Opbrengst van loodsgelden	3 050 000
Bezoldiging van het personeel bij de verlichting op de Wester-Schelde en in hare mondingen, welke ingevolge tusschen België en Nederland bestaande overeenkomst van 31 Maart 1886 (<i>Staatsblad</i> n°. 80) komen ten laste van België .	9 350
Opbrengst wegens het weghalen der spoeling en van den afval van levensmiddelen in de drie Marine-directiën Willemsoord, Amsterdam en Hellevoetsluis	2 000
Gedeeltelijke terugstorting van verstrekte gelden voor het inrichten en drijven van scheepstoko's	3 150
Vergoeding door België van de kosten voor plaatsing, verplaatsing, herstelling en bijvulling van lichtboeien op de Wester-Schelde	32 600
Totaal . . . f	3 383 865

ten gevolge waarvan het eindeijfer voor 1911 te stellen is op f 16 830 424,96 tegen f 17 046 624,00⁵ voor 1910, zijnde f 216 199,04⁵ minder.

Gesplitst in militaire en niet-militaire uitgaven werd voor het dienstjaar 1910 toegestaan en wordt voor het dienstjaar 1911 aangevraagd:

Militaire uitgaven . . f	16 649 556,30 ⁵ (1)	f 16 825 744,19
Niet-militaire uitgaven	3 440 337,85	3 328 545,77
Onvoorzien	60 000,—	60 000,—
	f 20 149 894,15 ⁵	f 20 214 289,96

Voor 1911 wordt alzoo aangevraagd voor militaire uitgaven meer f 176 187,88⁵ en voor niet-militaire uitgaven minder f 111 792,08.

Tot nadere aanwijzing van deze cijfers moet in eene vergelijking getreden worden van de op verschillende afdeelingen van de begrooting voor het dienstjaar 1910 toegestane bedragen met de op dezelfde afdeelingen aangevraagde sommen voor 1911, waartoe beleefdelijk verwezen wordt naar de gegevens, voorkomende onder de verschillende onderafdeelingen der begrooting en mede naar bijlage C, waarinal die gegevens zijn samengevat.

(1) Hieronder begrepen een bedrag van f 24 000 dat bij suppletoir wetsontwerp is aangevraagd.

Tot toelichting der *hoogere* bedragen, welke op de verschillende afdelingen van dit hoofdstuk zijn aangevraagd, wordt beleefdelyk verwezen naar de mededeelingen, vervat in deze Memorie en naar de toelichtingen in den uitgewerkten en toelichtenden staat behoorende bij de raming van kosten, waarbij er de aandacht op wordt gevestigd dat, hoewel op de begrooting voor het dienstjaar 1910 aanvankelijk een bedrag van f 4 200 000 werd aangevraagd voor nieuwen aanbouw, dit bedrag bij Nota van Wijzigingen (n°. 33 der gedrukte stukken) werd verminderd met f 76 838 en gebracht op f 4 123 162, zoodat, waar thans voor nieuwen aanbouw weder f 4 200 000 wordt aangevraagd, de verhooging van de militaire uitgaven bij deze begrooting tot een bedrag van f 76 838 aan deze omstandigheid is toe te schrijven. De verhooging op de militaire uitgaven ad f 176 187,88⁵ moet alzoo tot een bedrag van f 99 349,88⁵ in andere oorzaken gezocht worden en daarnaar zoekende zij er op gewezen dat de militaire pensioenen (art. 56) zijn uitgetrokken tot een bedrag van f 2 678 626 tegen f 2 585 300,50 voor het jaar 1910 eene verhooging aanwijzende van f 93 325,50.

Neemt men verder nog in aanmerking dat voor het jaar 1911 de regeling der voedingstoelagen (artt. 34 en 44) tot eene hoogere uitgaaf leidt van f 50 000, dan blijkt dat, indien al de militaire uitgaven voor het jaar 1911 eene verhooging aanwijzen, deze inderdaad hoofdzakelijk het gevolg is van reeds tot stand gekomen regelingen ten behoeve van het personeel.

1STE AFDEELING.

Militaire uitgaven.

Iste Onderafdeeling.

Het totaal dezer onderafdeeling bedraagt f 437 943,52 tegen f 432 238,33⁵ voor 1910 op de Iste onderafdeeling toegestaan.

Het verschil, voor elk artikel in den toelichtenden staat nader verklaard, is gevolg van *hoogere* raming van:

Art. 2. Jaarwedden van den secretaris-generaal en van de verdere ambtenaren . . . . . f 535,—

Art. 3. Periodieke traktementsverhoogingen van de ambtenaren, enz. . . . . 175,—

Art. 4. Bezoldiging van de officieren, ingenieurs, enz. bij het Departement. 4 016,66⁵

Art. 5. Bureau- en lokaalbehoeften, Departement . . . . . 600,—

Art. 10. Periodieke traktementsverhoogingen van de ambtenaren bij 's Rijks werven . . . . . 875,—

Art. 11. Bureau- en lokaalbehoeften 's Rijks werven . . . . . 1 200,—

Art. 14. Reis- en verblijfkosten . . . . . 700,—

Totaal *meer* . . . . . f 8 101,66⁵

Waartegenover eene *lagere* raming van:

Art. 6. Activiteitstraktemeten, enz. van het personeel van den Marinestaf . . . . . f 945,35

Art. 7. Activiteitstraktemeten, enz. van het militair personeel bij 's Rijks werven 582,80

Art. 8. Kosten voor het korps ingenieurs der marine 833,33

Art. 9. Bezoldiging en toelagen van de ambtenaren bij 's Rijks werven . . . . . 35,—

Totaal *minder* 2 396,48

Blijft *meer* . . . . . f 5 705,18⁵

Iide Onderafdeeling.

Het totaal dezer onderafdeeling bedraagt f 7 871 056,50 tegen f 7 859 605,50 bij de Iide onderafdeeling der begrooting voor 1909 toegestaan.

Het verschil, voor elk artikel in den toelichtenden staat nader verklaard, is een gevolg van *hoogere* raming van:

Art. 15. Aanschaffing van materialen . . . f 80 350

Art. 16. Aanbouw bij particulieren 420 223

Art. 20. Aanschaffing van steenkolen 45 500

Art. 23. Bezoldiging van de bemanning der werkvaartuigen 1 005

Art. 26. Onderhoud en herstelling van gebouwen enz., ... 18 400

Art. 28. Kosten in verband met de defensie 5 271

Totaal *meer* . . . f 570 749

Waartegenover *lagere* raming van:

Art. 17. Aanschaffing, wijziging, onderhoud en herstelling van geschut, projectielen, enz. . . . . f 181 880

Art. 18. Aanschaffing, wijziging, onderhoud en herstelling van torpedo's, lanceerinrichtingen, enz. 250 261

Art. 19. Aanschaffing en herstelling van voortstuwingsmiddelen 59 000

Art. 22. Bezoldiging en toelagen van mindere geëmployeerden en werklieden 9 585

Art. 25. Aanbouw, aanschaffing of aankoop van gebouwen, enz. 20 072

Art. 27. Aanschaffing en herstelling van werktuigen op de werven 38 500

Totaal *minder* . . . . . f 559 298

Blijft totaal *meer* . . . f 11 451

Uit het vergelijkend overzicht betreffende de sommen voor deze onderafdeeling thans aangevraagd en voor 1910 toegestaan, als bijlage A bij deze Memorie gevoegd, blijkt dat:

voor aanbouw, tuigen en uitrusten van nieuwe schepen, daaronder begrepen artillerie- en torpedo-bewapening, wordt gevraagd f 4 200 000, zijnde f 76 838 *meer* dan voor 1910 werd toegestaan;

voor herstelling en uitrusting van schepen in- en buiten dienst f 1 203 350, zijnde f 164 600 *minder* dan voor 1910 werd toegestaan;

voor conservatie van reserve-schepen en hunne uitrustingsgoederen f 116 600, zijnde f 16 400 *minder* dan voor 1910 werd toegestaan;

voor aankoop, aanmaak en herstelling van materialen, goederen en voorwerpen voor den voorraad f 895 500, zijnde f 70 200 *meer* dan voor 1910 werd toegestaan;

voor aanschaffing, wijziging en herstelling van geschut, affutage, projectielen, handwapenen, torpedo's, enz., behalve voor nieuwe schepen f 447 277, zijnde f 34 644 *meer* dan voor 1910 werd toegestaan;

voor aankoop, onderhoud en herstelling van gereedschappen en werktuigen, aanbouw, onderhoud en herstelling van werfinrichtingen, werkvaartuigen en gebouwen f 570 249,50, zijnde f 7 546 *minder* dan voor 1910 werd toegestaan;

voor algemeenen dienst, beproevingen en proefnemingen f 438 080, zijnde f 18 315 *meer* dan voor 1910 werd toegestaan.

Ten opzichte van de plannen van aanbouw, onderhoud en herstelling wordt, voor zoover deze niet reeds hiervoren behandeld zijn, mede verwezen naar bijlage C, behorende bij deze begroting.

De opruiming van oude en verouderde schepen werd in 1910 voortgezet door den verkoop van het Pantserdekschip *Koningin Wilhelmina der Nederlanden*, de Monitor *Heiligerlee*, de Torpedoboot XV en de Instructieschepen *Marnix* en *Amstel*, voorts ligt het in het voornemen in 1911 aan Hare Majesteit de Koningin voor te stellen de Schoeners *Suriname* en *Argus* benevens het Logementschip *Vulkaan* voor verkoop in aanmerking te brengen.

In aansluiting aan de mededeelingen, vervat in de Memorie van Toelichting tot de begroting voor 1910, zij aangaande de werkzaamheden, welke tot 1 Juli van dat jaar op 's Rijks werven werden uitgevoerd of aan particulieren werden toevertrouwd, het navolgende vermeld.

's Rijks werf te Amsterdam.

De bouw van Hr. Ms. Pantserchip *De Zeven Provinciën* werd voortgezet; voor het proefstoomen werd deze bodem einde Mei 1910 tijdelijk overgebracht naar Willemsoord en keerde na goed geslaagde proeftochten den 9den Juni d. a. v. weder op 's Rijks werf te Amsterdam terug, ten einde verder te worden afgetimmerd.

Het „stoomloodsvaartuig n°. 8”, waarvan de bouw in het vorige tijdvak was aangevangen, werd 30 December 1909 te water gelaten; verdere bouw en aftimmering werden daarna beëindigd. Den 20sten April 1910 hadden de goedgeslaagde proeftochten met dit vaartuig plaats. Een aanvang werd gemaakt met den bouw van stoomloodsvaartuig n°. 9 en van twee mijnenleggers.

De herstellingen en wijzigingen aan Hr. Ms. Pantserdekschip *Zeeland* werden voortgezet; door de Koninklijke Maatschappij „de Schelde” te Vlissingen werd voortgegaan met het uitvoeren der noodige herstellingen aan ketels en werktuigen.

Hr. Ms. Pantserchip *Kortenaer* werd 13 Juli 1909 van Willemsoord naar Amsterdam overgevoerd, ten einde op 's Rijks werf aldaar verder te worden hersteld.

Hr. Ms. Kanonneerboot *Balder* werd in October 1909 van Willemsoord overgebracht, ten einde op 's Rijks werf te worden hersteld en als mijnenlegger te worden ingericht; den 3den Mei 1910 werd dit vaartuig in dienst gesteld en daarna overgebracht naar de Directie Hellevoetsluis.

Hr. Ms. Pantserdekschip *Koningin Wilhelmina der Nederlanden* kwam 14 Februari 1910 hier te lande uit Oost-Indië terug en werd den 5den Maart d.a.v. uit dienst gesteld. Deze bodem werd daarna uit de sterkte van Hr. Ms. Zeemacht afgevoerd en gereedgemaakt om te worden verkocht.

In het onderhoud van in dienst zijnde en reserve-schepen werd voorzien. De inventarissen der op de werf en bij particulieren in aanbouw zijnde schepen en vaartuigen werden gereed gemaakt.

's Rijks werf te Willemsoord.

De herstellingen aan Hr. Ms. Pantserchip *Hertog Hendrik*, aangevangen in het vorig tijdvak en ten deele uitgevoerd door de Koninklijke Maatschappij „de Schelde” te Vlissingen, kwamen gereed, waarna deze bodem na geslaagden proeftocht den 1sten November 1909 in dienst werd gesteld en gereed werd gemaakt voor vertrek naar Oost-Indië, ten einde na aankomst aldaar

te worden toegevoegd aan het Nederlandsch eskader in die gewesten; 23 November d.a.v. werd Nieuwediep verlaten en de reis naar Oost-Indië aangevangen.

Hr. Ms. Pantserdekschip *Holland* werd den 26sten October 1909 in dienst gesteld en gereed gemaakt voor eene reis naar Oost-Indië, om eveneens te worden toegevoegd aan het Nederlandsch eskader aldaar; 20 November d.a.v. vertrok deze bodem derwaarts. Hr. M. Pantserdekschip *Gelderland* werd na terugkeer uit West-Indië, bij wijze van proef, in dienst opgelegd, met verminderde bemanning.

Hr. Ms. Pantserchip *Tromp* kwam 16 Februari 1910 hier te lande uit Oost-Indië terug en werd den 5den Maart d.a.v. uit dienst gesteld. Deze bodem werd daarna te Willemsoord in herstelling opgenomen; de herstelling van ketels en machines geschiedde ten deele met behulp van de Koninklijke Maatschappij „de Schelde”.

Aan Hr. Ms. Pantserchip *Kortenaer* werden de herstellingen en wijzigingen voortgezet; den 13den Juli 1909 hadden de goed geslaagde proeftochten plaats tot oplevering der herstellde werktuigen en ketels door de Koninklijke Maatschappij „de Schelde” te Vlissingen, waarna het schip ter verdere gereedmaking naar Amsterdam werd overgevoerd.

De volledige inrichting van Hr. Ms. *Hadda* tot Mijnenlegger, uitgevoerd door de Naamlooze Vennootschap „de Lastdrager” te den Helder, kwam gereed.

Aan de in dienst en in reserve zijnde schepen werden overigens de noodig gebleken voorzieningen uitgevoerd.

's Rijks werf te Hellevoetsluis.

Hr. Ms. Kanonneerboot *Havik* werd van een nieuw bovendeck en van nieuwe stoomketels voorzien en verder ingericht om dienst te doen bij de opleiding van jongens tot matroos. Den 15den December 1909 werd deze bodem in dienst gesteld en toegevoegd aan Hr. Ms. *van Galen*. Voor de torpedobooten *Wajang* en *Smeroe*, zoomede voor drie torpedobooten type *Ophir*, behorende tot de Directie Willemsoord, werden commandobruggen aangemaakt. De drie voor Willemsoord bestemde bruggen werden met toebehooren daarheen verzonden, terwijl die voor de *Wajang* en *Smeroe* aan boord werden opgesteld.

In het onderhoud der verder in dienst en in reserve zijnde schepen en vaartuigen werd voorzien.

Met betrekking tot de werkzaamheden en leveringen, welke aan particulieren werden opgedragen, zij vermeld dat onder meer gecontracteerd werd met:

de firma *MUNSSSEN* en Co. te Amsterdam, voor de levering van een station voor draadloze telegrafie aan boord van Hr. Ms. Pantserchip *Hertog Hendrik*;

de Maatschappij voor Scheeps- en Werktuigbouw „Fijenoord” te Rotterdam, voor de vervaardiging van een stalen lichtschip;

de Nederlandsche Fabriek van Werktuigen en Spoorwagematerieel te Amsterdam voor de vervaardiging van de stoomwerktuigen en ketels van twee mijnenleggers, zoomede voor de levering van lanceerinrichtingen voor torpedobootjagers en verspermijnen;

de firma *WHITEHEAD* en Co. te Fiume, voor de levering van torpedo's;

de firma *FRIED. KRUPP A. G.* te Essen, voor de levering van artillerie-materieel;

de „Gezamenlijke Buskruidmakers van Noordholland, Utrecht en Zeeland” voor de levering van rookvrij buskruit en de levering en omwerking van buskruit;

de Koninklijke Maatschappij „de Schelde” te Vlissingen, voor het verrichten van herstellingen aan de stoomketels van Hr. Ms. Schoener *Zeehond* en de vervaardiging van de stoomwerktuigen en den stoomketel van het stoomloodsvaartuig n°. 9;

de firma WIENER en C^o. te Amsterdam, voor de levering van onderdeelen van verspermijnen;

de firma WOLFF en C^o. te Walsroden voor de levering van ladingen tot verspermijnen;

de Oesterreichische Waffenfabriks-Gesellschaft te Steyr, voor de levering van mitrailleurs;

de Naamlooze Vennootschap Machinefabriek en Scheepswerf van P. SMIT Jr. te Rotterdam, voor de vervaardiging van een vaartuig, bestemd tot het lichten van een onderzeetorpedoboot, tevens ingericht tot bergingsvaartuig;

J. F. FRIDERICHs te Amsterdam, voor de levering eener accumulatorenbatterij, ten behoeve der onderzeeboot I.

Ten behoeve van den Indischen dienst werd onder meer gecontracteerd met:

de Koninklijke Maatschappij „de Schelde” te Vlissingen, voor de vervaardiging en uitrusting van twee stoomschepen voor de Gouvernementsmarine, type *Valk*, en voor de vervaardiging en levering van eene installatie voor beproeving van Ombiliekolen;

de Naamlooze Vennootschap „Werf Conrad” te Haarlem, voor de levering van een stalen lichtschip voor de Suriname-rivier;

de firma FRIED. KRUPP A. G. te Essen, voor de levering van artillerie-materieel;

de firma WHITEHEAD en C^o. te Fiume, voor de levering van onderdeelen voor torpedo's.

IIIde Onderafdeeling.

Het totaal dezer onderafdeeling bedraagt f 5 583 383,19⁵ tegen f 5 512 132,99⁵ (1) voor 1910 toegestaan.

Het verschil, voor elk artikel in den toelichtenden staat nader verklaard, is een gevolg van *hoogere* raming van:

Art. 29. Vaste traktementen van het korps zeeofficieren . . . . . f 2 255,—

Art. 34. Kosten voor het personeel der actieve zeemacht, bestaande in activiteitstraktementen, soldijen, toelagen enz. . . . . 189 000,—

Art. 36 b. Materieel voor het Koninklijk Instituut voor de Marine. 1 528,40

Art. 39 a. Personeel voor de Kweekschool voor zeevaart te Leiden. . . . . 960,—

Art. 40 a. Personeel bij de opleidingen niet elders bij name genoemd 193,33⁵

Art. 41. Kosten verbonden aan het in stand houden van een Boekenfonds. . . . . 200,—

Art. 46. Activiteitstraktementen, enz. van het personeel bij de Marine-hospitalen 1 097,34⁵

Art. 52. Druk- en bindwerk, enz. ten dienste der actieve zeemacht. . . . . 1 600,—

Totaal *meer* f 196 834,08

waartegenover eene *lagere* raming van:

Art. 30. Vaste traktementen van de officieren van het korps mariniers f 180,—

Art. 31. Vaste traktementen van het korps officieren van administratie . . . . . 3 255,—

Art. 32. Vaste traktementen van het korps officieren van den geneeskundigen dienst . . . . . 10 145,—

(1) Hieronder begrepen een bedrag van f 24 000 dat bij suppletoir wetsontwerp is aangevraagd.

Art. 33. Vaste traktementen van het personeel van den marine-stoomvaartdienst . . . . . f 15 462,—

Art. 36 a. Personeel bij het Koninklijk Instituut voor de Marine 1 984,40⁵

Art. 37 b. Materieel voor de opleiding van aspirant-administrateurs 45,41

Art. 38 a. Personeel bij de Marine-machinistenschool 6,23⁵

Art. 38 b. Materieel voor de Marine-machinistenschool 4,23⁵

Art. 39 b. Materieel voor de Kweekschool voor Zeevaart te Leiden . 4 240,—

Art. 40 b. Materieel voor de opleidingen niet elders genoemd. . 3 850,—

Art. 42. Subsidiën ten behoeve van studenten in de geneeskunde en premien aan artsen bij opleiding en benoeming tot officier van gezondheid bij de Marine . . . . 4 800,—

Art. 44. Kosten van voeding . 60 000,—

Art. 45 a. Personeel bij de Marinebakkerij 41,60

Art. 45 b. Kosten van materieel voor de Marine-bakkerij . . . . 600,—

Art. 47. Onderhoud, enz. van gebouwen, enz. ten dienste der verpleging . . . . . 8 670,—

Art. 50. Reis-, verblijf- en transportkosten voor reizen ten behoeve van de Zeemacht, enz. . . . . 12 300,—

f 125 583,88

Blijft *meer* f 71 250,20

Art. 36 en 46. Daar de activiteitsoldij van het vaste militaire personeel beneden den rang van Officier bij het Koninklijk Instituut voor de Marine te Willemsoord en de beide Marine-hospitalen — in tegenstelling met die van het personeel van de actieve Marine — sedert 1899 niet werd herzien, is voor beide categorieën van personen een niet onbeduidend verschil in inkomsten ontstaan, terwijl en door het vaste en door het bij die inrichtingen gedetacheerde personeel gelijke werkzaamheden onder overigens dezelfde omstandigheden worden verricht.

Daar bovendien door de betrokken Chefs de diensten van het thans in dienst zijnde vaste personeel zeer worden gewaardeerd, is eene verbetering van inkomsten billijk te achten, waardoor dan tevens aan dat verschil wordt tegemoet gekomen.

Vermeerdering der minimum- en maximumsoldij volgens de thans bestaande regeling met het bedrag van eene periodieke verhooging komt voldoende voor, terwijl voor den rang van adjudant-onderofficier, waaraan eene vaste soldij zonder periodieke verhooging verbonden is, zou kunnen worden volstaan met eene verhooging van f 7,50 's maands of f 0,25 daags.

In bovenbedoelden gedachtengang zal de verhooging bedragen:

voor een adjudant-onderofficier f 7,50 's maands = f 0,25 daags;

voor een sergeant-majoor f 5 's maands = f 0,16⁵ daags;

voor een sergeant f 4 's maands = f 0,13 daags;

voor een korporaal f 3 's maands = f 0,10 daags;

voor een matroos of marinier f 2 's maands = f 0,07 daags.

Deze vermeerdering vordert voor 1911 een bedrag van ruim f 1400, doch het geldt hier een aflopende post omdat — zooals bekend — geen vast personeel meer wordt aangesteld, daar bij het ontstaan van vacatures in de benodigde krachten wordt voorzien door detachering van personeel van de vloot en de kazernes.

Op gelijken voet als bij de artt. 62 en 63 der Regeling O. O. en M. S. voor de actief dienenden is bepaald, zal bij bevordering tot den rang van adjudant-onderofficier en van sergeant aan het vaste personeel eene toelage voor éénmaal respectievelijk groot f 40 en f 65 als tegemoetkoming in de kosten, verbonden aan de aanschaffing der nieuwe uniform, worden toegekend.

Ook verdient het aanbeveling om, in overeenstemming met de regeling der inkomsten aan boord en in de kazernes, de soldij van vorenbedoeld vast personeel niet meer per maand, doch per dag vast te stellen.

Met een en ander is bij de betrokken artikelen rekening gehouden.

In aansluiting met het daarover in de Memorie van Toelichting bij de vorige begroting medegedeelde, kan omtrent de verrichtingen van de schepen en vaartuigen van oorlog het volgende worden gemeld.

Op 1 Juni 1909 bestond het Nederlandsche Eskader in Oost-Indië uit Hr. Ms. Pantser-schepen *Koningin Regentes* en *Tromp* en Hr. Ms. Pantserdekschepen *Noordbrabant* en *Koningin Wilhelmina der Nederlanden*. Het werd den 12den Juli d. a. v. versterkt met Hr. Ms. Pantser-schip *de Ruijter* dat op dien datum via Bermuda, Ponta Delgada, Algiers, Port-Said, Perim en Colombo uit de West-Indische wateren in Oost-Indië aankwam.

Hr. Ms. Pantser-schepen *de Ruijter*, *Tromp* en *Koningin Regentes* vertrokken 10 Augustus 1909 uit Oost-Indië voor vlagvertoon in Oost-Azië. Op dezen tocht werd een bezoek gebracht aan Manilla, Hongkong, Amoy, Shanghai, Chinwangtao en Yokohama. Den 29sten November keerde de divisie in Oost-Indië terug.

Ten einde deel te nemen aan de in den nazomer van 1909 te San Francisco te houden Portolafeesten vertrok Hr. Ms. Pantserdekschip *Noordbrabant* den 28sten Augustus 1909 van Soerabaia en kwam, na te Menado en Honolulu den kolenvoorraad te hebben aangevuld, op 12 October d. a. v. te San Francisco aan. Den 31sten October werd de terugreis naar Oost-Indië aanvaard, en 22 December te Soerabaia binnengevallen. Op den terugtocht werden Honolulu, Yokohama en Manilla aangedaan.

Hr. Ms. Pantserdekschip *Holland* en Hr. Ms. Pantser-schip *Hertog Hendrik* werden respectievelijk 26 October en 1 November 1909 te Willemsoord in dienst gesteld. Beide schepen waren bestemd voor den dienst in Oost-Indië waarheen eerstgenoemde bodem op 20 November vertrok. Na een kort verblijf te Malta, Port-Said, Aden en Colombo, kwam de *Holland* den 27sten December 1909 in Oost-Indië aan. Hr. Ms. Pantser-schip *Hertog Hendrik* koos 20 November 1909 zee en bereikte 7 Januari 1910 via Algiers, Port-Said, Perim en Colombo zijne bestemming.

In verband met de uitzending van beide laatstgenoemde schepen werden Hr. Ms. Pantserdekschip *Koningin Wilhelmina der Nederlanden* en Hr. Ms. Pantser-schip *Tromp* aan het Nederlandsche Eskader in Oost-Indië onttrokken en aanvaardden deze schepen respectievelijk op 29 December 1909 en 7 Januari 1910 de terugreis naar Nederland.

Hr. Ms. Pantserdekschip *Koningin Wilhelmina der Nederlanden* kwam 14 Februari 1910 te IJmuiden binnen en werd den 5den Maart d. a. v. te Amsterdam uit dienst gesteld. Op de reis werden aangedaan Colombo, Perim, Port-Said en Algiers.

Hr. Ms. Pantser-schip *Tromp* arriveerde 16 Februari 1910 ter reede Texel en werd den 5den Maart daaraanvolgende te Willemsoord uit dienst gesteld. Ter aanvulling van den kolenvoorraad als anderszins werd op de thuisreis te Colombo, Perim, Port-Said en Malta vertoeft.

Den 5den Juni 1909 werd Hr. Ms. Pantserdekschip *Gelderland*, belast geweest met den dienst van stationsschip in de Caraïbische Zee, te Willemsoord in dienst opgelegd. Deze dienst bleef opgedragen aan Hr. Ms. Pantserdekschip *Utrecht*. Genoemde bodem verbleef van 2 Juni tot 3 Juli 1909 te Paramaribo.

Ter bijwoning van de Hudson-Fultonfeesten vertrok Hr. Ms. *Utrecht* den 1sten September van Curaçao naar New-York. Op 25 October d. a. v. keerde genoemde bodem van deze reis te Curaçao terug, op welke terugreis een bezoek werd gebracht aan St. Thomas.

Gevolg gevend aan de daartoe aan den Commandant verstrekte opdracht, vertrok Hr. Ms. *Utrecht* den 15den Februari 1910 met spoed naar Paramaribo om na aanvulling van den kolenvoorraad van daar uit den kruistocht aan te vangen ter opsporing van het vermiste stoomschip *Prins Willem II* van den Koninklijken West-Indischen Maildienst, van welken kruistocht den 11den Maart d. a. v. te Curaçao werd teruggekeerd.

Na te Fort de France te hebben gedokt, aanvaardde Hr. Ms. *Utrecht* op 25 April 1910 de reis naar Buenos-Aires ter bijwoning van de feesten, georganiseerd ter herdenking van het 100-jarig bestaan van de Argentijnsche Republiek. Den 4den Mei werd Bahia, den 14den d. a. v. Montevideo, en den 18den Buenos-Aires bereikt.

Van de in April 1909 aangevangen oefeningsreis met de Adelborsten der 2de klasse, 1ste Afdeling, keerde Hr. Ms. Pantserdekschip *Friesland* den 10 Augustus te Nieuwediep terug. Na de in de vorige opgaaf reeds genoemde havens werden op deze reis nog bezocht Beyrouth, Jaffa, Port Mahon, Algiers, Southampton, Kopenhagen en Bergen.

Genoemd Pantserdekschip koos 23 October 1909 weder zee voor eene oefeningsreis met de adelborsten der 2de klasse, 3de Afdeling. Een bezoek werd gebracht aan de havens Horta, Las Palmas, Funchal, en Santa Cruz de Tenerife en den 22sten December d. a. v. te Nieuwediep teruggekeerd.

De jaarlijksche oefeningstocht met de Adelborsten der 2de klasse 1ste Afdeling en de in opleiding zijnde jeugdige schepelingen ving 16 April 1910 aan, op welken datum Hr. Ms. *Friesland* Nieuwediep verliet. Van 26 April tot 2 Mei werd te Las Palmas, van 11 tot 18 Mei te Bordeaux en van 23 tot 27 Mei te Oban verbleven. Het schip wordt einde Juni te Nieuwediep terugverwacht.

Hr. Ms. pantser-schip *Heemskerck* verliet 4 Januari 1910 de haven van Nieuwediep tot het ondernemen van eene reis naar de Middellandsche Zee ter oefening van zeemiliciens. Op deze reis werden de volgende plaatsen bezocht: Funchal, Napels, Villefranche, Marseille, Tanger en Gibraltar. Den 4den Maart werd deze reis beëindigd.

Nadat Z. K. H. de Prins der Nederlanden, Hertog van Mecklenburg, was geëmbarkeerd, vertrok Hr. Ms. pantser-schip *Heemskerck* op 17 Mei 1910 van IJmuiden om Z. K. H. naar Engeland over te voeren, ter gelegenheid van de begrafenis van Z. M. Koning EDWARD van Engeland. Na op de terugreis een kort bezoek aan Leith te hebben gebracht, kwam Hr. Ms. *Heemskerck* den 26sten Mei te Amsterdam aan, alwaar Z. K. H. debarkeerde.

Door Hr. Ms. pantser-schip *Piet Hein* werd van 18 Juli tot 10 Augustus 1909 eene oefeningsreis gemaakt in de Noordzee, op welke reis Bergen werd aangedaan, en van 2 tot 26 Mei 1910 een oefeningstocht in den Atlantischen Oceaan en de Middellandsche zee en een bezoek gebracht aan Malaga.

Hr. Ms. pantser-schip *Evertsen* verliet 2 Juni 1909 de haven van Nieuwediep met bestemming naar Christiania, van welke oefeningsreis dit pantser-schip den 22sten dier maand te Nieuwediep terugkeerde.

Met het politietoezicht op de visscherij bleven belast Hr. Ms. *Zeehond* en Hr. Mr. *Dolfijn*. Evenwel werd laatstgenoemde schoener op 1 December 1909 te Amsterdam in dienst opgelegd en op 1 Maart 1910 weder voor den dienst van het politietoezicht beschikbaar gesteld.

Aan gemeld politietoezicht zijn ook dienstbaar gemaakt de 2 $\times$ 24-uurstochten van eene groep torpedobooten.

Hr. Ms. monitor *Reinier Claeszen* en Hr. Mr. riviervaartuig *Rhenus* bleven in dienst.

Door Hr. Ms. onderzeeboot I werden de vaaroefeningen geregeld voortgezet.

Hr. Ms. wachtschepen *Adolf Hertog van Nassau* en *Admiraal van Wassenaer*, Hr. Ms. instructieschepen *van Galen*, *Koningin Emma der Nederlanden*, *van Speijk*, *Bellona*, *Atjeh*, *Schorpioen* en Hr. Ms. logementschepen *Bonaire* en *Vulkaan* bleven met gelijke bestemming in dienst.

Den 26sten October 1909 werd Hr. Ms. *Neptunus* in de Directie Willemsoord in dienst opgelegd. Sedert 18 Februari 1910 doet deze bodem weder dienst als logementschip voor zeemiliciens.

Van de kanonneerbooten bestemd voor de practische oefeningen der adelborsten werd Hr. Ms. *Ever* op 4 Augustus 1909 en Hr. Ms. *Gier* op 10 September d. a. v. uit dienst gesteld, terwijl Hr. Ms. *Dufa* op 4 Augustus 1909 werd toegevoegd aan Hr. Ms. *van Galen* ter vervanging van Hr. Ms. *Dog*, die 31 Juli t. v. werd uit dienst gesteld.

Hr. Ms. *Ever* en *Gier* werden voor bovengenoemde practische oefeningen den 18den Mei 1910 te Willemsoord weder in dienst gesteld.

Op 16 November 1909 werd het Instructieschip voor de Marine-Reserve Hr. Ms. *Das* uit dienst gesteld. Ten dienste van de oefening der adelborsten kwam deze boot 18 Mei 1910 te Willemsoord weder in dienst.

Hr. Ms. *Udur*, bestemd voor de practische oefening der adspiranten-machinist werd 7 Augustus 1909 te Hellevoetsluis uit dienst gesteld; van 1 October tot 15 December 1909 was genoemde kanonneerboot toegevoegd aan Hr. Ms. *van Galen*; als zoodanig werd zij op laatstgenoemde datum vervangen door Hr. Ms. *Havik*. Voor de oefening der adspiranten-machinist kwam Hr. Ms. *Udur* 2 Mei 1910 weder in dienst.

De aan Hr. Ms. *van Galen* toegevoegde kanonneerboot *Tyr* werd na overvoer naar Amsterdam op 20 September 1909 aldaar uit dienst gesteld. De zusterscheepjes *Hefring* en *Wodan*, toegevoegd aan Hr. Ms. *Bellona*, gingen respectievelijk 1 September en 1 October 1909 uit dienst. De *Hefring* en de *Sperwer*, welke laatstgenoemde bodem na het in dienst opleggen van Hr. Ms. *Neptunus* ten dienste van de winter- en schietoefeningen in dienst bleef, werden respectievelijk op 1 en 30 Maart 1910 weder aan Hr. Ms. *Bellona* toegevoegd en de *Wodan* op den 16den dier maand aan Hr. Ms. Wachtschip te Willemsoord en tevens dienstbaar gemaakt aan de oefening der zeemilitie van Hr. Ms. *Neptunus*.

Hr. Ms. *Thor* werd op 1 November 1909 toegevoegd aan het Wachtschip te Amsterdam, ten dienste der winteroefeningen.

Hr. Ms. Kanonneerboot *Bever* bleef als stationsschip te Vlis-singen gehandhaafd.

Hr. Ms. Mijnenlegger *Hadda* bleef voor de oefeningen met verspermijnen in dienst. Voor dezelfde oefeningen werd het zusterschip *Balder* 3 Mei 1910 te Amsterdam in dienst gesteld en naar Hellevoetsluis gedirigeerd.

Op 14 en 23 October 1909 werden respectievelijk Hr. Ms. Opnemingsvaartuigen *Raaf* en *Geep* uit dienst gesteld. Den 5den April 1910 kwamen deze vaartuigen ten dienste van de militaire hydrographie weder in dienst.

Aan de van 16 tot 26 Augustus 1909 gehouden manoeuvres der Zeemacht werd deelgenomen door Hr. Ms. Panterschepen *Heemskerck*, *Piet Hein* en *Erertsen*, Hr. Ms. Pantserdekschip *Friesland*, Hr. Ms. Schoeners *Zeehond* en *Dolfijn*, Hr. Ms. Onderzeeboot I, zoomede door de in dienst zijnde Kanonneer- en Torpedobooten.

Ten aanzien van de zeemilitie kan het navolgende worden medegedeeld.

Van de 397 man, die blijkens de in de Memorie van Toelichting der vorige begroting gedane opgave bij de zeemilitie van de lichting 1909 zijn ingelijfd, zijn:

overgegaan met eene vrijwillige verbintenis bij de zeemacht 4
overleden 2
ontslagen wegens lichaamsgebreken 13
(5 van dezen werden ontslagen krachtens art. 101 der Militiewet 1901, van welke 2 door andere zeemiliciens werden vervangen).

Voorts werd een buitenlandsch verlof verleend aan . . 10

Voor zoover de opgaven van de Commissarissen der Koningin in de provinciën zijn ingekomen, werd aan 71 zeemiliciens van genoemde lichting, die met groot verlof huiswaarts keerden, vergunning verleend tot uitoefening van de buitenlandsche zeevaart of de zeevisscherij.

Ter aanvulling van het blijkens bovenbedoelde Memorie van Toelichting ontstane tekort van 3 man op de lichting 1909 werd in 1910 nog 1 loteling van die lichting bij de zeemilitie ingelijfd.

Voor de lichting van het jaar 1910 hebben zich, na aftrek van hen die niet voor inlijving bij de zeemilitie in aanmerking konden komen, 1122 personen voor den dienst ter zee aangemeld, afkomstig uit:

Noordbrabant	51
Gelderland	49
Zuidholland	361
Noordholland	279
Zeeland	59
Utrecht	43
Friesland	74
Overijssel	42
Groningen	138
Drenthe	16
Limburg	10

Te zamen. . . . 1122

Daar echter volgens art. 1 van het Koninklijk besluit van 9 October 1909 (*Staatsblad* n°. 337) slechts 400 lotelingen bij de zeemilitie konden worden ingelijfd, werden op grond van den uitslag van het onderzoek, bedoeld in art. 103, 2de zinsede der Militiewet 1901, voor den dienst ter zee bestemd uit:

Noordbrabant	19
Gelderland	13
Zuidholland	93
Noordholland	125
Zeeland	24
Utrecht	11
Friesland	39
Overijssel	20
Groningen	43
Drenthe	10
Limburg	3

Te zamen. . . . 400

IVde Onderafdeeling.

Het totaal dezer onderafdeeling bedraagt f 18 574,97⁵ tegen f 34 359,97⁵ voor 1910 op de IVde onderafdeeling toegestaan.

Het verschil is een gevolg van *lagere* raming van:

Art. 53. Bezoldiging van het personeel bij de militaire hydrographie . . . . . f	450
Art. 55a. Kosten van het personeel der opnemingsvaartuigen voor de militaire hydrographie	10 085
Art. 55b. Kosten voor het materieel der opnemingsvaartuigen	5 250

Totaal *minder* . . . f 15 785

Vde Onderafdeeling.

Het totaal dezer onderafdeeling bedraagt f 2 914 786 tegen f 2 811 219,50 voor 1910 toegestaan.

Het verschil, voor elk artikel in den toelichtenden staat nader verklaard, is een gevolg van *hoogere* raming van:

Art. 56. Pensioenen en onderstanden, uitgezonderd die, begrepen in de 2de Afdeeling . . .	f 93 325,50
Art. 65. Gratificatiën	7 950,—
Art. 66. Zieken- en verwondengelden . . .	1 000,—
Art. 68. Subsidiën aan vereenigingen tot steun van weduwen en weezen van militairen enz. der zeemacht	1 500,—
Art. 72. Subsidiën enz. in verband met de verzorging van de geestelijke belangen van het personeel der zeemacht	2 000,—
Art. 75. Subsidiën voor de militaire tehuizen	2 375,—

Totaal *meer* . . . f 108 150,50

waartegenover een *lagere* raming van:

Art. 57. Tijdelijk en voorloopig verleende pensioenen	f 2 000,—
Art. 63. Toelagen ingevolge art. 3 der wet van 9 Mei 1890 (<i>Staatsblad</i> n°. 80)	484,—
Art. 64. Kosten van medailles	500,—
Art. 69. Uitgaven ingevolge de Ongevallenwet 1901	1 500,—
Art. 73. Subsidiën aan de marine-cantines	100,—
Totaal <i>minder</i>	f 4 584,—
Blijft totaal <i>meer</i>	f 103 566,50

2DE AFDEELING.

Niet militaire uitgaven.

Iste Onderafdeeling.

Het totaal dezer onderafdeeling bedraagt f 2 963 257,92 tegen f 2 963 378,— voor 1910 toegestaan.

Het verschil, voor elk artikel in den toelichtenden staat nader verklaard, is een gevolg van *lagere* raming van:

Art. 78. Bezoldigingen, enz. van den inspecteur-generaal van het loodswezen, enz.	f 608,33
Art. 79a. Kosten van het personeel der stoomloodtransportvaartuigen.	90,—
Art. 86a. Kosten van aanbouw loodsvaartuigen	1 258,—
Art. 88. Aanbouw, enz. van loodsgebouwen, enz.	2 000,—
Art. 95. Kosten van het materieel der verlichting	72 600,—
Totaal <i>minder</i>	f 76 556,33

waartegenover eene *hoogere* raming van:

Art. 79b. Kosten van herstelling stoomloodtransportvaartuigen.	f 16 500,—
Art. 80. Bureau- en lokaalbehoefte	700,—

Art. 82. Bezoldiging van de ambtenaren bij het loodswezen. . . . . f 1 356,25

Art. 84. Aandeel in de loodsgelden . . . . . 29 430,—

Art. 86b. Herstelling en onderhoud der loodsvaartuigen . . . . . 13 200,—

Art. 87. Kosten van huur van sleepboten . . . . . 4 000,—

Art. 89. Onderhoud, enz. van loodsgebouwen enz. . . . . 700,—

Art. 91. Aanbouw, enz. van magazijnen enz., voor de betonning . . . . . 7 050,—

Art. 94. Kosten van het personeel der verlichting . . . . . 3 500,—

Totaal *meer* . . . . . f 76 436,25

Blijft *minder* . . . . . f 120,08

In aansluiting aan de mededeelingen, voorkomende in de Memorie van Toelichting behorende bij de Marine-begroting voor het dienstjaar 1910 (bladz. 19 en volgende) zij hier aangeeteekend:

dat het achtste stoomloodsvaartuig zoomede de nieuwe werken, waarvoor de gelden werden toegestaan bij de begroting voor 1909, gereed kwamen;

dat de bouw van het negende stoomloodsvaartuig zoomede de nieuwe werken, waarvoor de gelden werden toegestaan bij de begroting voor 1910, in uitvoering of in voorbereiding zijn.

Ten aanzien van de in de 2de afdeeling (Loodswezen, betonning, bebakening enz.) van den uitgewerkten en toelichtenden staat der Marine-begroting voor 1911 aangevraagde gelden, waarvoor in de kolom „Toelichtingen” van dien staat wordt verwezen naar de Memorie van Toelichting, heeft de ondergeteekende de eer het volgende mede te deelen:

Art. 82. De zich voortdurend uitbreidende werkzaamheden van den inspecteur van het loodswezen, enz. te Harlingen, als gevolg van de opstelling van moderne inrichtingen bij de verbeterde kustverlichting, het steeds grooter wordende aantal lichtboeien in zijn district, de vermeerderde bemoeiingen in zake kustwacht, enz. zijn oorzaak dat de inspecteur herhaaldelijk voor dienstzaken van zijne standplaats afwezig is en doen in ernstige mate de behoefte gevoelen aan administratieve hulp door een persoon, die krachtens zijne aanstelling bevoegd is, tijdens afwezigheid van den inspecteur van zijne standplaats allerlei administratieve werkzaamheden namens dien inspecteur af te doen. Aan die behoefte zal voldaan kunnen worden door aanstelling van een adjunct-commissaris der loodsen uitsluitend bestemd voor administratieve werkzaamheden ten buree van dien inspecteur.

Aan dien adjunct-commissaris zullen tevens worden opgedragen de administratieve werkzaamheden, welke thans verricht worden door een schrijver, wiens salaris wordt gekweten uit de toelage ad f 500 'sjaars ter voorziening in administratieve hulp aan dien inspecteur toegekend, en welke toelage bij aanstelling van een adjunct-commissaris wordt ingetrokken.

De steeds toenemende scheepvaart op Rotterdam en de ten gevolge daarvan voortdurend in omvang toenemende werkzaamheden van den commissaris der loodsen tevens ontvanger der loodsgelden op die standplaats eischen meerdere werkkrachten voor administratieve hulp van dien ambtenaar. Bedroeg de ontvangst aan loodsgelden te Rotterdam in 1860 f 32 400, die jaarlijksche ontvangst nam gaandeweg toe en bereikte in 1909 een bedrag van f 548 474.

Sinds het jaar 1860 is echter het personeel op hetzelfde aantal gehandhaafd, bestaande thans uit een commissaris tevens ontvanger en een adjunct-commissaris der loodsen.

Ter voorziening in de behoefte aan meerdere werkkraft zijn de noodige gelden uitgetrokken voor een adjunct-commissaris, uitsluitend bestemd voor administratieve werkzaamheden ten kantore van dien Commissaris tevens ontvanger.

Art. 91. Door den eigenaar van het magazijn dat te Vlis-singen in huur is voor berging van zeilen, enz. van loodsvaartuigen is herhaaldelijk het verzoek gedaan dat magazijn te ontruimen, aangezien hij er zelf over wenscht te beschikken.

Voor deze goederen moet derhalve elders bergruimte worden gevonden. Het belang van den dienst eischt, dat deze nieuwe bergplaats zich bevindt in of nabij het magazijn van inventarisgoederen op het zoogenaamde Eiland.

Ook zal in of nabij dit magazijn bergruimte moeten aange-wezen worden voor de inventarisgoederen van het stoomloods-transportvaartuig, het gastransportvaartuig en de lichtschepen van het 6de district. Deze goederen liggen thans nog geborgen in lokalen van het oude betonningsmagazijn.

Deze oude lokalen zouden, indien zij gehandhaafd blijven, belangrijke herstellingen vereischen waarvan de kosten bespaard zullen worden, indien die inventarisgoederen eveneens op het zoogenaamde Eiland worden geborgen. Bovendien is het in het belang van den dienst dat ook deze goederen aldaar worden opgeslagen.

Aan een en ander zal op de goedkoopste wijze voldaan kunnen worden door het deel van het in 1902 gebouwde magazijn, dat voor berging van betonningsmaterieel werd be-stemd, voor berging van alle bovengenoemde goederen in te richten en voor berging van dit betonningsmaterieel een derde tonnenloods te bouwen. De kosten van deze loods worden geraamd op f 8500.

Ten einde het in 1902 gebouwde magazijn voor de nieuwe bestemming geschikt te maken, is het noodig daarin een houten vloer aan te brengen. De hiervoor benodigde gelden, geraamd op f 1000, zullen op de begroting 1912 worden aangevraagd.

Art. 94. De periodieke traktementsverhoogingen van licht-wachters van de 1ste en 2de categorie (lichtwachters-stoker en lichtwachter-instrumentmaker inbegrepen) der kustverlichting bestaan thans in twee verhoogingen ieder van f 50 'sjaars en wel na de eerste 5 en 10 jaren dienst.

Het komt den ondergeteekende billijk voor aan die licht-wachters ook voor de dienstjaren boven de 10 periodieke verhoogingen toe te kennen en wel in overeenstemming met hetgeen reeds plaats heeft ten opzichte van het personeel der lichtschepen, stoomloods-transport-, gastransport- en betonnings-vaartuigen en voor opzichters en machinisten der verlichting aan den wal, verhooging dus na elke 5 jaren dienst, met dien verstande dat de verhoogingen voor elke 5 jaren dienst boven de 10 zullen bedragen f 25, namelijk de helft van het bedrag der verhoogingen na 5 en 10 jaren dienst.

De billijkheid vindt haar grond in de overweging dat de lichtwachters op de grootere verlichtingen niet alleen wegens de meer ingewikkelde inrichting van de moderne lichttoestellen aan hogere eischen moeten voldoen dan voorheen en de bij langeren diensttijd verkregen ervaring en meerdere bekwaamheid van deze lichtwachters ten nutte komt van de zorgvuldige bediening van de kostbare lichtinstallaties, maar bovendien omdat de hierbedoelde lichtwachters wegens den aard der hun opgedragen diensten niet in de gelegenheid zijn, zooals wel het geval is met de lichtwachters van de 3de en 4de categorie, om hunne inkomsten te vermeerderen door gelijktijdige waar-neming van andere Staats- of provinciale en gemeentelijke betrekkingen of door werkzaam te zijn in eenigen tak van nijverheid of landbouw.

Art. 95, onderdeel g, sub 1°. Op dit onderdeel worden de noodige gelden aangevraagd voor de verbeteringen van de lichten op Goeree (Flauwe werk, IJzeren baak) Ameland en West-Schouwen. Voor het licht Flauwe werk was in het werkplan voor de verbetering van de primaire kustverlichting gerekend

op een bedrag van f 37 100, waarvoor verkregen zou worden een onbewaakt verkenningsslicht op een toren van 13 M. hoogte met een verklikkerlicht in denzelfden toren.

De sedert het opmaken van dat werkplan ingestelde obser-vaties van de zichtbaarheid van de verschillende kustlichten stellen reeds voldoende in staat na te gaan of met dat on-bewaakte licht het daarmede beoogde doel werkelijk zal worden bereikt. Uit de voor 1909 afgeleide zichtbaarheidscirkels, aan-gevende de afstanden waarbuiten het thans bestaande licht Goeree en een zoo krachtig mogelijk licht op Flauwe werk gedurende 90 pct. van het jaar zouden te zien zijn, blijkt, dat de 90 pct. lichtcirkel van het Flauwe werk geheel binnen dien van Goeree zou vallen, zoodat gedurende meer dan 10 pct. van het jaar een groot deel van den Ooster niet gedekt zou zijn.

Een afdoende verbetering ware hierin te brengen door den nabij het Flauwe werk te bouwen toren zoo ver mogelijk zeewaarts op de duinen nabij het Westhoofd (op circa 4½ zeemijl afstand van het licht van Goeree) te plaatsen, dezen toren tevens zooveel hoger op te trekken dan voor Flauwe werk was bedoeld, dat het licht 55 M. boven H.W. wordt getoond en het lichttoestel van Goeree naar dien nieuwen toren over te brengen.

Dit krachtige verkenningsslicht zou dan op een punt geplaatst worden, waar van het kostbare toestel, hetwelk voor Goeree aangeschaft werd, zooveel mogelijk partij wordt getrokken.

Behalve het belangrijke voordeel van betere dekking der buitengronden wordt door de verplaatsing ook eene veel betere verkenning op grooten afstand verkregen.

Het licht van Goeree is ongeveer 50 procent van het jaar op de geographische dracht te zien, zoodat door de verplaatsing bereikt wordt, dat bij middelbaar zicht van om de W.Z.W. komende en voor den Rotterdamschen Waterweg bestemde schepen dat licht 6.5 zeemijl vroeger zullen zien dan thans het geval is, terwijl de schepen die van om de W. en N.W. komen en naar het Zeegat van Goeree zijn bestemd het licht respectievelijk 6 en 5 zeemijl vroeger zullen zien.

Ten slotte zij nog opgemerkt, dat bij het uitzetten van den 90 pct. cirkel uit het voorgestelde punt aan het Westhoofd van het eiland geen rekening is gehouden met het feit, dat de zichtbaarheid van het licht van Goeree, wanneer dat daarheen wordt overgebracht, nog belangrijk beter zal worden, omdat het door de dikwijls over den wal en boven de banken hangende nevels over veel geringer afstand behoeft te door-dringen.

Rekening houdende met de daardoor beslist te verwachten betere zichtbaarheid en met de in 1911 eveneens tot stand te brengen aanzienlijke versterking van het licht van West-Schouwen kan dan met grond worden verwacht dat gedurende 90 pct. van het jaar een volledige dekking van den Ooster zal worden bereikt.

Indien het niet bewaakte licht, dat bestemd was voor Flauwe werk alsdan op den toren in het dorp Goeree wordt geplaatst, kan dit, in verband met de te verkrijgen sterkte van het licht op het IJzeren Baak, als geleidelicht en voor de verlichting van het meer binnenwaartsche gedeelte van het zeegat ruim voldoende worden geacht.

Het thans bestaande verklikkerlicht van het Flauwe Werk zal vervangen kunnen worden door een verklikkerlicht, te plaatsen in den nieuwen op te richten toren van West-hoofd op voldoende afstand onder het in dien toren te ontsteken verkenningsslicht.

Behalve de verlichting zal ook de kustwacht zeer gebaat zijn bij het oprichten van een verkenningsslicht op West-hoofd.

Blijkens het verslag voor de Staatscommissie voor het Redding-wezen 1907—1909 strandden in de jaren 1887—1908 op den Ooster en den Hinder te zamen 37 schepen, waarvan alleen op den Ooster 20 schepen.

Het komt meermalen voor, dat bij strandingen op den Ooster de strandingsberichten al in het dorp Goeree bekend zijn, zonder dat men op den kustwachtpost te Goeree iets van de

stranding heeft kunnen bemerken. Wordt de kustwacht naar het Westhoofd overgebracht dan zal zij zich zoo dicht mogelijk bij die gevaarlijke bank bevinden en dus van veel meer nut zijn.

Ook ten opzichte van bij den ingang van het Slijkgat en op het Z.W. deel van den Hinder plaats grijpende ongevallen is het Westhoofd gunstiger gelegen dan de toren van Goeree.

Mocht zich een schip meer binnenwaarts in nood bevinden en zulks aan het Westhoofd niet gezien kunnen worden, dan is door de meerdere bewoondheid van de meer naar binnen gelegen kuststreek de kans zeer gering, dat zoo iets onopgemerkt zou blijven.

Bovendien zal de toren van Goeree één wachter behouden, bij wien kustwachtberichten kunnen aangebracht worden.

Resumeerende is het in alle opzichten beter te achten om de groote verlichting en de permanente kustwacht beide, thans op den toren van Goeree, over te brengen naar een nieuwen toren, te bouwen op het Westhoofd van het eiland, en op den steenen toren in het dorp een niet bewaakt licht met een enkelen kustwachtpost te plaatsen.

De kosten voor de uitvoering van het gewijzigde plan met inbegrip van die voor het bouwen van woningen voor het bedienend personeel op het Westhoofd en van die voor het verplaatsen en versterken van het licht IJzeren Baak (f 3600) zijn geraamd op f 87 000.

Zal na gereedheid van bovengenoemde werken het geheele werkplan van de verbetering der primaire kustverlichting tot uitvoering zijn gekomen, de reeds genoemde voorloopig verkregen uitkomsten der observaties van de zichtbaarheid der verschillende kustlichten doen voorzien dat, zoodra hieromtrent alleszins voldoende gegevens zijn verkregen, inderdaad de noodzakelijkheid zal blijken van nog enkele meerdere lichten (o. a. een licht ter hoogte van Kamperduin) te moeten oprichten, wil de kust gedurende 90 pct. van het jaar voldoende gedekt zijn; op de mogelijkheid hiervan werd reeds gewezen op bladz. 28 van het Voorloopig Verslag, uitgebracht door de Commissie van Rapporteurs uit de Tweede Kamer der Staten-Generaal over de ontwerp-begroting voor het dienstjaar 1907 en op bladz. 42 van de naar aanleiding van dat Voorloopig Verslag ingediende Memorie van Antwoord.

Met betrekking tot de nieuwe werken, genoemd sub 2°. van art. 95, onderdeel g, zij het volgende vermeld:

De groote uitbreiding welke het aantal lichtboeien heeft ondergaan, is oorzaak, dat zoodra een der twee motor-gas-transportvaartuigen *Krammer* en *Zuiderzee*, wegens het ondergaan van noodzakelijke herstellingen, tijdelijk niet beschikbaar is, niet meer op behoorlijke wijze in den dienst der verlichting kan worden voorzien. Deze dienst wordt nog omvangrijker, wanneer bij de verbetering der secundaire verlichting daarvoor in aanmerking komende petroleumlichten door gasgloeilichten worden vervangen, zoodat noodzakelijk een derde motorgas-transportvaartuig dient te worden aangebouwd.

Aangezien verwacht mag worden, dat de voortgezette proeven met een onderzeesche klok verbonden aan de lichtbrulboei voor IJmuiden zullen leiden tot aanschaffing van dat voor beveiliging van de scheepvaart bij mist nuttige werktuig, zijn de noodige gelden uitgetrokken voor een dergelijke klok voor de reserve lichtbrulboei.

De aanschaffing van een lichtbrulboei, twee lichtboeien en twee lichtboeilantaarns en het inrichten van weder 24 lantaarns voor gloeilicht worden voorgesteld voor verdere verbetering van de verlichting ten dienste van de zee- en binnenvaart en voor aanvulling van den voorraad.

Ide Onderafdeeling.

Het totaal dezer onderafdeeling bedraagt f 46 245,85 tegen f 167 119,85 voor 1910 toegestaan, alzoo *minder* f 120 874.

Het verschil, voor elk artikel in den toelichtenden staat nader verklaard, is een gevolg van *lagere* raming van:

Art. 99 b. Kosten voor aanbouw, herstelling, enz. van het opnemingsvaartuig (art. 99 b begroting 1910) . f 122 250

waartegenover eene *hoogere* raming van:

Art. 96. Bezoldiging van het personeel bij de afdeeling Hydrographie (art. 96 begroting 1910) . . . . . f 300

Art. 99 a. Kosten van het personeel van het opnemingsvaartuig (art. 99 a begroting 1910). 1 076

Totaal *meer* . . . . . f 1 376

Blijft *minder* . . . . . f 120 874

Tot toelichting diene nog het volgende:

Sedert 1 Juli 1909 verschenen de nieuwe kaarten:

n°. 203 „Monden van de Schelde”, 1 : 50 000,

n°. 208 „Nederlandsche kust”, 1 : 500 000,

n°. 226 „Nederlandsche kust. IJmuiden tot Eems”, 1 : 250 000, en n°. 227 „Nederlandsche kust. Noord-Hinder tot Kijkduin”, 1 : 250 000,

ter vervanging van de bestaande kaarten:

n°. 203 „Zeegat van Vlissingen”,

n°. 208 „Lichtenkaart van Nederland” en

n°s. 225, 226 en 227 „Noordzee Zuidelijk gedeelte”, blad 1, 2 en 3.

Verder zagen het licht een belangrijk verbeterde druk van de kaart:

n°. 207 „Noordzee. Monden van de Eems”,

twee verbeterbladen op kaart n°. 204 „Noordzee. Zeegaten van Brouwershaven en Zierikzee”,

één verbeterblad op de kaart n°. 211 „West-Indië. Plannen en ankerplaatsen op Aruba, Bonaire en Klein-Curaçao”, en werden nog verbeteringen van eenigen omvang aangebracht op de platen:

n°. 212 „Zuiderzee” en

n°. 214 „De Schelde van Vlissingen tot Antwerpen”.

Een aanvang werd gemaakt met het invoegen van nieuwe opnemingen op de platen:

n°. 204 „Noordzee. Zeegaten van Brouwershaven en Zierikzee” en

n°. 209 „Haringvliet, Krammer, Volkerak en Hollandsch Diep”;

vervolgens werden de nieuwe kaarten n°. 224 „vaarwaters naar de Zuiderzee „Noordblad” en

n°. 225 „vaarwaters naar de Zuiderzee „Zuidblad” beide op de schaal 1 : 50 000, in gravure gegeven en eindelijk werd nog begonnen met de bewerking eener nieuwe kaart

n°. 219 „De Maas tot Rotterdam”, 1 : 30 000.

Ook werden nog 436 kleine verbeteringen op de gravures aangebracht ten gevolge van de uitgegeven „berichten aan zeevarenden”.

En ten laatste zagen nog het licht eene nieuwe uitgave van de „lichtenlijst van Nederland en de koloniën” en een aanvullingsblad op den „zeemansgids voor de Nederlandsche kust”.

Het bedrag, dat als bate in 's Rijks schatkist werd gestort voor verkoop van Nederlandsche en West-Indische kaarten en beschrijvingen gedurende het jaar 1909, bedroeg f 1556.

Dit jaar hebben eerst eenige opnemingen in de vaarwaters naar de Zuiderzee plaats en daarna in de zeegaten van Zierikzee en Brouwershaven en van de buitenbanken vóór dit kustgedeelte.

Art. 96. De beschikbare werkkrachten in de afdeeling Hydrographie zijn tegenwoordig niet meer voldoende om den voorraad der kaarten tot op datum bij te werken, en evenmin om het verrichte werk dadelijk te controleeren.

En aangezien geen enkel gegeven, kaart noch boek, de afdeeling mag verlaten, alvorens tot op den dag van verstrekking te zijn bijgewerkt, moeten als gevolg van bovengenoemde ongewenschte omstandigheid de aangevraagde kaarten, alvorens verstrekt te kunnen worden, steeds op het laatste oogenblik belangrijk bijgewerkt worden, hetgeen natuurlijk vertraging in de aflevering der nagenoeg dagelijks inkomende aanvragen veroorzaakt.

Bovendien moeten de voortdurend inkomende en vooral in den laatsten tijd talrijke schetsen van nog niet opgenomen gedeelten van onzen Oost-Indischen Archipel, voornamelijk van de Molukken en Nieuw-Guinea, zoo spoedig mogelijk ter verbetering in de bestaande kaarten gevoegd worden. Men moet hiervoor de beschikking hebben over gegevens, welke het verband met de omgeving vastleggen, en welke gegevens in het Indisch documenten-archief aanwezig zijn. Doch om het zoo tijdroovende telkens opnieuw zoeken naar die gegevens in de massa's bescheiden te vermijden, zou dit archief geographisch ingedeeld moeten zijn en het is niet mogelijk, om dien nuttigen arbeid in verband met dringend ander werk met het beschikbaar personeel der afdeeling Hydrographie te verrichten.

Wordt eene systematische indeeling van dit archief tot stand gebracht en voortdurend en geregeld onderhouden, dan is hieraan tevens het groote voordeel verbonden dat gevraagde inlichtingen zooveel spoediger en beter verstrekt kunnen worden.

Daar het in het belang van een goeden gang van zaken

noodzakelijk is in bovenvermelde leemten te voorzien, waardoor ook eene werkelijke besparing van tijd en arbeid wordt verkregen, zoo ligt het in de bedoeling het gemis aan voldoende werkkrachten aan te vullen, door met de bedoelde werkzaamheden iemand met nautische kennis en vertrouwd met kaartwerk te belasten, i. c. een gepensionneerd of eervol ontslagen zeeofficier, voor wien eene jaarlijksche bezoldiging van f 1200 is uitgetrokken, welke ten laste zal komen van hoofdstuk I der begrooting van Nederlandsch-Indië.

Aangezien de werkring van dien officier het meest overeenkomt met dien van een hydrographisch teekenaar, is deze persoon als zoodanig opgebracht.

IIIde Onderafdeeling.

Het totaal dezer onderafdeeling bedraagt f 319 042 tegen f 309 840 voor 1910 toegestaan.

Het verschil, voor elk artikel in den toelichtenden staat nader verklaard, is een gevolg van *hoogere* raming van:

Art. 100. Pensioenen en onderstanden . . . f 8 527,—

Art. 101. Wachtgelden . . . . . 675,—

Totaal *meer* f 9 202,—

3de AFDEELING.

Deze afdeeling is voor 1911 geraamd op f 60 000, hetzelfde bedrag dat voor 1910 werd toegestaan.

De Minister van Marine,

J. WENTHOLT.

BIJLAGE A VAN DE MEMORIE VAN TOELICHTING.

VERGELIJKEND OVERZICHT

VAN DE

II^{DE} AFDEELING DER MARINEBEGROOTINGEN

VOOR HET

dienstjaar 1910 en 1911.

Bij de begroting voor 1911 is uitgetrokken voor:

[illegible]

Bij de begrooting voor 1910 is toegestaan voor:

Artikel.	Aanbouw, tuigen en uitrusten van nieuwe schepen, daaronder begrepen artillerie- en torpedo-bewapening.	Herstelling en uitrusting van schepen in en buiten dienst.	Conservatie van reserveschepen en hunne uitrustings-goederen.	Aankoop, aanmaak en herstelling van materialen, goederen en voorwerpen voor den voorraad.	Aanschaffing, wijziging en herstelling van geschut, affutage, projectielen, handwapenen, torpedo's enz., behalve voor nieuwe schepen.	Aankoop, onderhoud en herstelling van gereedschappen en werktuigen, aanbouw, onderhoud en herstelling van verfinrichtingen, werkvaartuigen en gebouwen.	Algemeenen dienst, beproevingen en proefnemingen.
	VIIa. f 400	VIIb ¹ . f 18 700	VIIc ² . f 14 000	VIIId. f 3 000	—	VIIIf. f 1 400,—	VIIi. f 200
	—	VIIb ² . 1 000	—	VIIe. 15 000	—	VIIIf. 2 500,—	VIIk. 16 000
	—	VIIc ¹ . 15 900	—	—	—	VIIIf. 5 000,—	VIIl. 21 000
	—	—	—	—	—	—	VIII. 15 400
	—	—	—	—	—	—	IX. 30 000
	—	—	—	—	—	—	X. 2 500
	XIa. —	XIb ¹ . 34 800	XIc ² . 30 500	XId. 4 500	—	XIIf. 5 000,—	XIi. 100
	—	XIb ² . 3 000	—	XIe. 600	—	XIIf. 4 000,—	XIk. 7 000
	—	XIc ¹ . 14 000	—	—	—	XIIf. 8 000,—	XIl. 17 000
	XIIa. —	XIIb ¹ . 4 700	XIIc ² . 7 000	XIIId. 600	—	XIIIf. 800,—	XIIi. 50
	—	XIIb ² . 900	—	XIIe. 5 600	—	XIIIf. 100,—	XIIk. 4 800
	—	XIIc ¹ . 1 500	—	—	—	XIIIf. 600,—	XIIl. 8 800
	—	—	—	—	—	—	XIII. 7 300
	—	—	—	—	—	—	XIV. 20 000
	—	—	—	—	—	—	XV. 2 100
	—	—	—	XVI. 4 500	—	—	XVII. 4 000
23	—	—	—	—	—	16 615,—	—
24	—	—	—	—	—	10 000,—	—
25	—	—	—	—	—	53 625,50	—
26	—	—	—	—	—	122 600,—	—
27	—	—	—	—	—	102 000,—	—
28	—	—	—	—	—	9 355,—	—
	f 4 123 162	f 1 367 950	f 133 000	f 825 300	f 412 633	f 577 795,50	f 419 765

Bij de begroting voor 1911 is uitgetrokken voor:

Artikel.	Aanbouw, tuigen en uitrusten van nieuwe schepen, daaronder begrepen artillerie- en torpedo-bewapening.	Herstelling en uitrusting van schepen in en buiten dienst.	Conservatie van reserveschepen en hunne uitrustings-goederen.	Aankoop, aanmaak en herstelling van materialen, goederen en voorwerpen voor den voorraad.	Aanschaffing, wijziging en herstelling van geschut, affutage, projectielen, handwapenen, torpedo's enz., behalve voor nieuwe schepen.	Aankoop, onderhoud en herstelling van gereedschappen en werktuigen, aanbouw, onderhoud en herstelling van verfinrichtingen, werkvaartuigen en gebouwen.	Algemeenen dienst, beproevingen en proefnemingen.
	VIIa. —	VIIb ¹ . f 18 750	VIIc ² . f 14 500	VIIId. f 3 000	—	VIIIf. f 1 400,—	VIIi. f 200
	—	VIIb ² . 1 000	—	VIIe. 16 500	—	VIIIf. 2 400,—	VIIk. 16 750
	—	VIIc ¹ . 17 500	—	—	—	VIIIf. 5 000,—	VIIl. 21 000
	—	—	—	—	—	—	VIII. 15 650
	—	—	—	—	—	—	IX. 31 700
	—	—	—	—	—	—	X. 2 730
	XIa. —	XIb ¹ . 34 000	XIc ² . 32 000	XId. 4 600	—	XIIf. 5 100,—	XIi. 100
	—	XIb ² . 3 500	—	XIe. 300	—	XIIf. 4 500,—	XIk. 8 800
	—	XIc ¹ . 13 600	—	—	—	XIIf. 7 500,—	XIl. 17 800
	XIIa. —	XIIb ¹ . 4 550	XIIc ² . 6 100	XIIId. 600	—	XIIIf. 750,—	XIIi. 50
	—	XIIb ² . 1 200	—	XIIe. 5 700	—	XIIIf. 100,—	XIIk. 5 350
	—	XIIc ¹ . 2 100	—	—	—	XIIIf. 1 200,—	XIIl. 8 850
	—	—	—	—	—	—	XIII. 7 450
	—	—	—	—	—	—	XIV. 20 400
	—	—	—	—	—	—	XV. 2 250
	—	—	—	XVI. 4 500	—	—	XVII. 2 500
23	—	—	—	—	—	17 620,—	—
24	—	—	—	—	—	10 000,—	—
25	—	—	—	—	—	33 553,50	—
26	—	—	—	—	—	141 000,—	—
27	—	—	—	—	—	63 500,—	—
28	—	—	—	—	—	14 626,—	—
	f 4 200 000	f 1 203 350	f 116 600	f 895 500	f 447 277	f 570 249,50	f 438 080
	f + 76 838	f — 164 600	f — 16 400	f + 70 200	f + 34 644	f — 7 546,—	f + 18 315

BIJLAGE B VAN DE MEMORIE VAN TOELICHTING.

OVERZICHT van de sommen uitgetrokken voor de verschillende diensten en onderwerpen, voor komende in de IIde onderafdeeling van de 1ste Afdeeling der begrooting van het Departement van Marine over 1911.

<i>Drie Pantserbooten (1911).</i>		Art. 18, f 19 000		<i>Monitors.</i>		Art. 15, V, c ¹ en ² , 3 000	
Art. 15, I, a,	f 300 000	" 22, I, a,	12 000	Art. 15, V, b ¹ ,	f 3 000	" 15, VI, b ¹ ,	1 000
" 15, II, a,	20 000	" 22, II, a,	500	" 15, V, c ¹ en ² ,	2 000	" 15, VI, c ¹ en ² ,	50
" 17,	325 000		f 114 000	" 15, VI, b ¹ ,	7 000	" 22, VI, b ¹ ,	800
" 19, a,	170 000			" 15, VI, c ¹ en ² ,	300	" 22, V, c ¹ ,	7 000
" 22, I, a,	120 000	<i>Twee Mijnenleggers (1910).</i>		" 22, XI, b ¹ ,	4 100	" 22, VII, b ¹ ,	350
" 22, II, a,	1 000	Art. 15, I, a,	f 120 000	" 22, XI, c ¹ ,	2 000	" 22, VII, c ¹ ,	1 200
	f 936 000	" 15, II, a,	10 000	" 22, XII, b ¹ ,	650	" 22, XI, b ¹ ,	800
<i>Twee Torpedobootjagers (1910).</i>		" 19, a,	120 000	" 22, XII, c ¹ ,	600	" 22, XI, c ¹ ,	3 500
Art. 15, I, a,	f 10 000	" 22, I, a,	80 000		f 19 650	" 22, XII, b ¹ ,	150
" 15, II, a,	20 000	" 22, II, a,	2 000			" 22, XII, c ¹ ,	f 100
" 15, III, a,	3 000		f 332 000	<i>Ricieraartuigen.</i>			f 23 550
" 15, IV, a,	50	<i>Panterscheppen.</i>		Art. 15, V, b ¹ ,	f 500	<i>Torpedobooten en Torpedobootjagers.</i>	
" 16,	350 730	Art. 15, III, b ¹ ,	f 25 500	" 15, V, c ¹ en ² ,	600	Art. 15, III, b ¹ ,	f 20 000
" 18,	124 480	" 15, III, c ¹ en ² ,	1 000	" 15, VI, b ¹ ,	1 500	" 15, III, c ¹ en ² ,	5 000
" 22, II, a,	1 000	" 15, IV, b ¹ ,	24 000	" 15, VI, c ¹ en ² ,	100	" 15, IV, b ¹ ,	8 000
" 22, VI a,	500	" 15, IV, c ¹ en ² ,	1 000	" 22, XI, b ¹ ,	1 000	" 15, IV, c ¹ en ² ,	3 000
	f 509 760	" 22, VI, b ¹ ,	30 000	" 22, XI, c ¹ ,	1 000	" 15, V, b ¹ ,	4 500
<i>Vier Torpedobootjagers (1911).</i>		" 22, VI, c ¹ ,	8 000	" 22, XII, b ¹ ,	250	" 15, V, c ¹ en ² ,	5 000
Art. 16,	f 1 490 240	" 22, VII, b ¹ ,	6 000	" 22, XII, c ¹ ,	300	" 15, VI, b ¹ ,	3 000
		" 22, VII, c ¹ ,	11 000		f 5 250	" 15, VI, c ¹ en ² ,	1 300
<i>Onderzeeboot (1910).</i>			f 106 500	<i>Schoeners.</i>		" 22, VI, b ¹ ,	25 000
Art. 16,	f 230 189	<i>Pantserdekscheppen.</i>		Art. 15, V, c ¹ en ² ,	f 500	" 22, VI, c ¹ ,	14 000
" 18,	48 151	Art. 15, I, c ¹ en ² ,	f 60 000	" 15, VI, c ¹ en ² ,	100	" 22, VII, b ¹ ,	1 000
	f 278 340	" 15, III, b ¹ ,	20 000	" 22, XI, c ¹ ,	500	" 22, VII, c ¹ ,	1 200
<i>Twee Onderzeebooten (1911).</i>		" 15, III, c ¹ en ² ,	36 000	" 22, XII, c ¹ ,	50	" 22, XI, b ¹ ,	5 500
Art. 16,	f 539 660	" 15, IV, b ¹ ,	8 200		f 1 150	" 22, XI, c ¹ ,	5 100
<i>Depôtschip voor onderzeebooten.</i>		" 15, IV, c ¹ en ² ,	15 000	<i>Kanonneerbooten.</i>		" 22, XII, b ¹ ,	550
Art. 15, I, a,	f 80 500	" 22, I, c ¹ ,	80 000	Art. 15, III, b ¹ ,	f 500	" 22, XII, c ¹ ,	300
" 15, II, a,	2 000	" 22, VI, b ¹ ,	16 000	" 15, III, c ¹ en ² ,	2 600		f 102 450
		" 22, VI, c ¹ ,	26 000	" 15, IV, b ¹ ,	500	<i>Mijnenleggers.</i>	
		" 22, VII, b ¹ ,	3 000	" 15, IV, c ¹ en ² ,	1 500	Art. 15, III, b ¹ ,	f 1 000
		" 22, VII, c ¹ ,	2 300	" 15, V, b ¹ ,	500	" 15, IV, b ¹ ,	500
			f 266 500			" 15, V, b ¹ ,	500

Art. 15, VI, b ¹ ,	750
" 22, VI, b ¹ ,	2 500
" 22, VII, b ¹ ,	100
" 22, XI, b ¹ ,	1 000
" 22, XII, b ¹ ,	100
	<u>f 6 450</u>

Schoeners bestemd tot bescherming der visscherij en politie-toezicht in de Noordzee.

Art. 15, I, c ¹ en ² , f	1 000
" 15, III, b ¹ ,	2 000
" 15, IV, b ¹ ,	5 000
" 22, I, c ¹ ,	2 000
" 22, VI, b ¹ ,	5 000
" 22, VII, b ¹ ,	500
	<u>f 15 500</u>

Wachtschip „Adolf Hertog van Nassau“.

Art. 15, III, b ¹ ,	f 5 000
" 15, IV, b ¹ ,	12 000
" 22, VI, b ¹ ,	3 500
" 22, VII, b ¹ ,	1 600
	<u>f 22 100</u>

Wachtschip „Admiraal van Wassenaer“.

Art. 15, I, b ¹ ,	f 2 500
" 15, II, b ¹ ,	12 000
" 22, I, b ¹ ,	4 100
" 22, II, b ¹ ,	900
	<u>f 19 500</u>

Instructie- en logementschepen.

Art. 15, I, b ¹ ,	f 1 000
" 15, II, b ¹ ,	3 000
" 15, III, b ¹ ,	24 000
" 15, III, c ¹ en ² ,	3 500
" 15, IV, b ¹ ,	32 000
" 15, IV, c ¹ en ² ,	1 000
" 15, V, b ¹ ,	17 500
" 15, V, c ¹ en ² ,	500
" 15, VI, b ¹ ,	26 000
" 15, VI, c ¹ en ² ,	250
" 22, I, b ¹ ,	2 500
" 22, II, b ¹ ,	300
" 22, VI, b ¹ ,	35 000
" 22, VI, c ¹ ,	7 000
" 22, VII, b ¹ ,	5 200
" 22, VII, c ¹ ,	800
" 22, XI, b ¹ ,	18 500
" 22, XI, c ¹ ,	500
" 22, XII, b ¹ ,	2 650
" 22, XII, c ¹ ,	450
	<u>f 181 650</u>

Diversen.

Art. 15, I, b ¹ ,	f 10 000
" 15, I, c ¹ en ² ,	1 000
" 15, II, b ¹ ,	20 000
" 15, II, c ¹ en ² ,	15 000
" 15, III, b ¹ ,	2 500
" 15, III, c ¹ en ² ,	1 000
" 15, IV, b ¹ ,	2 500
" 15, IV, c ¹ en ² ,	500
" 15, V, b ¹ ,	2 600
" 15, V, c ¹ en ² ,	1 000
" 15, VI, b ¹ ,	1 000
" 15, VI, c ¹ en ² , f	500
" 19, b,	5 000
" 19, c,	125 000
" 19, e,	1 000
" 22, I, b ¹ ,	3 100
" 22, I, c ¹ ,	4 000
" 22, II, b ¹ ,	4 800
" 22, II, c ¹ ,	12 000
" 22, VI, b ¹ ,	5 000
" 22, VI, c ¹ ,	1 000
" 22, VII, b ¹ ,	1 000
" 22, VII, c ¹ ,	1 000
" 22, XI, b ¹ ,	3 100
" 22, XI, c ¹ ,	1 000
" 22, XII, b ¹ ,	200
" 22, XII, c ¹ ,	300
" 22, XVI,	4 500
" 22, XVII,	2 500
	<u>f 232 100</u>

Inrichtingen behoorende tot actieve zeemacht (torpedodienst, enz.).

Art. 15, I, b ² ,	f 7 000
" 15, II, b ² ,	8 000
" 15, III, b ² ,	7 000
" 15, IV, b ² ,	10 000
" 15, V, b ² ,	3 300
" 15, VI, b ² ,	3 000
" 22, I, b ² ,	5 500
" 22, II, b ² ,	2 500
" 22, VI, b ² ,	5 000
" 22, VII, b ² ,	1 000
" 22, XI, b ² ,	3 500
" 22, XII, b ² ,	1 200
	<u>f 57 000</u>

Conservatie van reserveschepen en hunne uitrusting.

Art. 22, I, c ² ,	f 10 000
" 22, II, c ² ,	4 000
" 22, VI, c ² ,	50 000
" 22, VII, c ² ,	14 500
" 22, XI, c ² ,	32 000
" 22, XII, c ² ,	6 100
	<u>f 116 600</u>

Aankoop, aanmaak, aanschaffing en herstelling van magazijnsgoederen.

Art. 15, I, d,	f 20 000
" 15, II, d,	70 000
" 15, III, d,	18 000
" 15, IV, d,	20 000
" 15, V, d,	10 000
" 15, VI, d,	1 500
" 19, d,	130 000
" 20, a,	257 000
" 20, b,	23 500
" 22, I, d,	14 000
" 22, II, d,	2 500
" 22, VI, d,	4 000
" 22, VII, d,	3 000
" 22, XI, d,	4 600
" 22, XII, d,	600
	<u>f 578 700</u>

Aanmaak, aanschaffing en herstelling van artillerie- en torpedo-goederen voor den voorraad.

Art. 15, I, e,	f 3 000
" 15, II, e,	7 000
" 15, III, e,	500
" 15, IV, e,	2 000
" 15, V, e,	200
" 15, VI, e,	600
" 17,	345 942
" 18,	101 335
" 22, I, e,	6 000
" 22, II, e,	20 000
" 22, VI, e,	500
" 22, VII, e,	16 500
" 22, XI, e,	300
" 22, XII, e,	5 700
	<u>f 509 577</u>

Werfinrichtingen en werkvaartuigen.

Art. 15, I, f,	f 3 000
" 15, II, f,	1 100
" 15, III, f,	5 000
" 15, IV, f,	1 000
" 15, V, f,	5 000
" 15, VI, f,	600
" 22, I, f,	4 100
" 22, II, f,	2 000
" 22, VI, f,	7 500
" 22, VII, f,	1 400
" 22, XI, f,	5 100
" 22, XII, f,	750
	<u>f 36 550</u>

Gebouwen.

Art. 15, I, g,	f 2 000
" 15, II, g,	7 000
" 15, III, g,	3 500
" 15, IV, g,	5 500
" 15, V, g,	4 000
" 15, VI, g,	2 500
" 22, I, g,	4 100
" 22, II, g,	1 600
" 22, VI, g,	4 000
" 22, VII, g,	2 400
" 22, XI, g,	4 500
" 22, XII, g,	100
	<u>f 41 200</u>

Gereedschappen en werktuigen van algemeenen aard.

Art. 15, I, h,	f 45 000
" 15, II, h,	5 000
" 15, III, h,	50 000
" 15, IV, h,	7 000
" 15, V, h,	11 500
" 15, VI, h,	3 000
" 22, I, h,	50 000
" 22, II, h,	3 000
" 22, VI, h,	24 000
" 22, VII, h,	5 000
" 22, XI, h,	7 500
" 22, XII, h,	1 200
	<u>f 212 000</u>

Proefnemingen.

Art. 15, I, i,	f 1 000
" 15, II, i,	500
" 15, III, i,	1 000
" 15, IV, i,	100
" 15, V, i,	100
" 15, VI, i,	25
" 22, I, i,	1 500
" 22, II, i,	100
" 22, VI, i,	100
" 22, VII, i,	200
" 22, XI, i,	100
" 22, XII, i,	50
	<u>f 4 775</u>

Algemeene dienst, wachten en toelagen.

Art. 15, I, k,	f 2 000
" 15, II, k,	2 000
" 15, III, k,	1 000
" 15, IV, k,	300
" 15, V, k,	500
" 15, VI, k,	100
" 22, I, k,	44 000

Art. 22, II, k,	f 18 000	<i>Kosten der politie.</i>		Art. 22, XV,	f 2 250	<i>Nieuwe werken, huur van terreinen enz., gemeente- en polderlasten.</i>	
" 22, VI, k,	16 100	Art. 22, III,	f 16 300			Art. 25,	f 33 553 50
" 22, VII, k,	16 750	" 22, VIII,	f 15 650		f 17 480		
" 22, XI, k,	8 800	" 22, XIII,	7 450				
" 22, XII, k,	5 350		f 39 400				
	f 114 900	<i>Kosten der magazijnen van scheepsbouw en uitrusting.</i>		<i>Kosten buitenlands.</i>		<i>Onderhoudswerken.</i>	
		Art. 22, IV,	f 39 200	Art. 20, a,	f 250 000	Art. 26,	f 141 000
<i>Mindere geëmployeerden.</i>		" 22, IX,	31 700	" 21,	152 000		
Art. 22, I, l,	f 62 000	" 22, XIV,	20 400		f 402 000	<i>Werfstoomwerktuigen en elektrische instrumenten.</i>	
" 22, II, l,	14 075		f 91 300	<i>Kosten der werkvaartuigen.</i>		Art. 27,	f 21 500
" 22, VI, l,	43 000	<i>Kosten der magazijnen van kleding en levensmiddelen.</i>		Art. 23,	f 17 620	<i>Licht, water enz.</i>	
" 22, VII, l,	21 000	Art. 22, V,	f 12 500			Art. 27,	f 42 000
" 22, XI, l,	17 800	" 22, X,	2 730	<i>Reis- en verblijfkosten.</i>		<i>Kosten in verband met defensie.</i>	
" 22, XII, l,	8 850			Art. 24,	f 10 000	Art. 28,	f 14 626
	f 166 725						

BIJLAGE C VAN DE MEMORIE VAN TOELICHTING.

VERGELIJKEND OVERZICHT der bedragen welke op de verschillende artikelen der begrotingen voor 1910 en 1911 zijn uitgetrokken.

Toegestaan voor 1910.		Geraamd voor 1911.		Meer	Minder
Art.	Bedrag.	Art.	Bedrag.	dan in 1910.	

Iste AFDEELING.

(Militaire uitgaven.)

Iste Onderafdeeling.

1	f	12 000,—	1	f	12 000,—	—	—
2		115 565,—	2		116 100,—	f	535,—
3		6 675,—	3		6 850,—		175,—
4		44 508,33 ⁵	4		48 525,—		4 016,66 ⁵
5		21 150,—	5		21 750,—		600,—
6		26 340,—	6		25 394,65	—	f 945,35
7		52 065,—	7		51 482,20	—	582,80
8		40 700,—	8		39 866,67	—	833,33
9		69 000,—	9		68 965,—	—	35,—
10		4 125,—	10		5 000,—	875,—	—
11		17 800,—	11		19 000,—	1 200	—
12		4 820,—	12		4 820,—	—	—
13		1 690,—	13		1 690,—	—	—
14		15 800,—	14		16 500,—	700,—	—
		f 432 238,33 ⁵			f 437 943,52	f 8 101,66 ⁵	f 2 396,48
					Meer . .	f 5 705,18 ⁵	

IIdc Onderafdeeling.

15	f	1 320 975,—	15	f	1 401 325,—	f	80 350,—	—
16		2 190 596,—	16		2 610 819,—		420 223,—	—
17		852 822,—	17		670 942,—		—	f 181 880,—
18		543 227,—	18		292 966,—		—	250 261,—
19		610 000,—	19		551 000,—		—	59 000,—
20		485 000,—	20		530 500,—		45 500,	—
21		152 000,—	21		152 000,—		—	—
22		1 390 790,—	22		1 381 205,—		—	9 585,—
23		16 615,—	23		17 620,—		1 005,—	—
24		10 000,—	24		10 000,—		—	—
25		53 625,50	25		33 553,50		—	20 072,—
26		122 600,—	26		141 000,—		18 400,—	—
27		102 000,—	27		63 500,—		—	38 500,—
28		9 355,—	28		14 626,—		5 271,—	—
f		7 859 605,50	f		7 871 056,50	f		570 749,—
			Meer . .			f		11 451,—

Toegestaan voor 1910.		Geraamd voor 1911.		Meer	Minder
Art.	Bedrag.	Art.	Bedrag.	dan in, 1910.	

IIIde Onderafdeeling.

29	f	347 925,—	29	f	350 180,—	f	2 255,—	f	—
30		34 580,—	30		34 400,—		—	f	180,—
31		58 575,—	31		55 320,—		—		3 255,—
32		89 630,—	32		79 485,—		—		10 145,—
33		166 845,—	33		151 383,—		—		15 462,—
34*		3 023 000,—	34		3 212 000,—		189 000,—		—
35		120 000,—	35		120 000,—		—		—
36a		93 487,98 ⁵	36a		91 503,58		—		1 984,40 ⁵
36b		65 350,82	36b		66 879,22		1 528,40		—
37a		8 736,20	37a		8 736,20		—		—
37b		4 837,27	37b		4 791,86		—		45,41
38a		22 472,—	38a		22 465,77		—		6,23
38b		33 688,38	38b		33 684,14 ⁵		—		4,23 ⁵
39a		7 640,—	39a		8 600,—		960,—		—
39b		22 700,—	39b		18 460,—		—		4 240,—
39c		6 000,—	39c		6 000,—		—		—
40a		28 486,66 ⁵	40a		28 680,—		193,33 ⁵		—
40b		16 090,—	40b		12 240,—		—		3 850,—
41		1 000,—	41		1 200,—		200,—		—
42		62 500,—	42		57 700,—		—		4 800,—
43		8 950,—	43		8 950,—		—		—
44**		905 000,—	44		845 000,—		—		60 000,—
45a		9 041,35	45a		8 999,75		—		41,60
45b		34 571,—	45b		33 971,—		—		600,—
46		78 206,32 ⁵	46		79 303,67		1 097,34 ⁵		—
47		28 420,—	47		19 750,—		—		8 670,—
48		82 500,—	48		82 500,—		—		—
49		62 000,—	49		62 000,—		—		—
50		73 800,—	50		61 500,—		—		12 300,—
51		5 700,—	51		5 700,—		—		—
52		10 400,—	52		12 000,—		1 600,—		—
		f 5 512 132,99 ⁵			f 5 583 383,19 ⁵			f 196 834,08	f 149 583,88
					Meer . .			f 71 250,20	

IVde Onderafdeeling.

53	f	1 963,97 ⁵	53	f	1 513,97 ⁵	—	f	450,—
54		800,—	54		800,—	—		—
55a		21 096,—	55a		11 011,—	—		10 085,—
55b		10 500,—	55b		5 250,—	—		5 250,—
		f 34 359,97 ⁵			f 18 574,97 ⁵	Minder . .	f	15 785,—

(*) Bij suppletoir wetsontwerp werd voor 1910 eene verhooging voorgesteld van f 48 000,—

(**) Bij suppletoir wetsontwerp werd voor 1910 eene vermindering voorgesteld van f 24 000.

Toegestaan voor 1910.		Geraamd voor 1911.		Meer	Minder
Art.	Bedrag.	Art.	Bedrag.	dan in 1910.	

Vde Onderafdeeling.

56	f 2 585 300,50	56	f 2 678 626,—	f 93 325,50	—
57	18 000,—	57	16 000,—	—	f 2 000,—
58	85 000,—	58	85 000,—	—	—
59a	1 500,—	59a	1 500,—	—	—
59b	1 000,—	59b	1 000,—	—	—
60	1 000,—	60	1 000,—	—	—
61	1 400,—	61	1 400,—	—	—
62	866,—	62	866,—	—	—
63	4 653,—	63	4 169,—	—	f 484,—
64	9 500,—	64	9 000,—	—	500,—
65	14 000,—	65	21 950,—	f 7 950,—	—
66	45 000,—	66	46 000,—	1 000,—	—
67	4 700,—	67	4 700,—	—	—
68	2 000,—	68	3 500,—	1 500,—	—
69	18 500,—	69	17 000,—	—	1 500,—
70	8 500,—	70	8 500,—	—	—
71	1 000,—	71	1 000,—	—	—
72	3 000,—	72	5 000,—	2 000,—	—
73	900,—	73	800,—	—	100,—
74	1 000,—	74	1 000,—	—	—
75	2 700,—	75	5 075,—	2 375,—	—
76	1 500,—	76	1 500,—	—	—
77	200,—	77	200,—	—	—
f 2 811 219,50		f 2 914 786,—		f 108 150,50	f 4 584,—
		Meer . .		f 103 566,50	

2de AFDEELING.

Niet-militaire uitgaven.

Iste Onderafdeeling.

78	f 33 200,—	78	f 32 591,67	—	f 608,33
79a	33 450,—	79a	33 360,—	—	90,—
79b	25 600,—	79b	42 100,—	f 16 500,—	—
79c	—	79c	—	—	—
80	11 950,—	80	12 650,—	700,—	—
81	14 000,—	81	14 000,—	—	—
82	57 055,—	82	58 411,25	1 356,25	—
83	14 500,—	83	14 500,—	—	—

(Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1911. 2. VI. 2.)

Toegestaan voor 1910.		Geraamd voor 1911.		Meer	Minder
Art.	Bedrag.	Art.	Bedrag.	dan in 1910.	
84	1 423 200,—	84	1 452 630,—	29 430,—	—
85	1 100,—	85	1 100,—	—	—
86a	200 548,—	86a	199 290,—	—	1 258,—
86b	261 600,—	86b	274 800,—	13 200,—	—
87	32 500,—	87	36 500,—	4 000,—	—
88	17 000,—	88	15 000,—	—	2 000,—
89	7 025,—	89	7 725,—	700,—	—
90	71 000,—	90	71 000,—	—	—
91	13 750,—	91	20 800,—	7 050,—	—
92a	16 570,—	92a	16 570,—	—	—
92b	7 200,—	92b	7 200,—	—	—
93a	4 570,—	93a	4 570,—	—	—
93b	44 570,—	93b	44 570,—	—	—
94	248 865,—	94	252 365,—	3 500,—	—
95	424 125,—	95	351 525,—	—	72 600,—
	f 2 963 378,—		f 2 963 257,92	f 76 436,25	f 76 556,33
				Minder . .	f 120,08

IIdc Onderafdeeling.

96	f 17 554,85	96	f 17 854,85	f 300,—	—
97	9 900,—	97	9 900,—	—	—
98	540,—	98	540,—	—	—
99a	9 875,—	99a	10 951,—	1 076,—	—
99b	129 250,—	99b	7 000,—	—	122 250,—
	f 167 119,85		f 46 245,85	f 1 376,—	f 122 250,—
				Minder . .	f 120 874,—

IIIIdc Onderafdeeling.

100	f 307 076,—	100	f 315 603,—	f 8 527,—	—
101	1 000,—	101	1 675,—	675,—	—
102	434,—	102	434,—	—	—
103	180,—	103	180,—	—	—
104	150,—	104	150,—	—	—
105	1 000,—	105	1 000,—	—	—
	f 309 840,—		f 319 042,—	f 9 202,—	—

3de AFDEELING.

106	f 60 000,—	106	f 60 000,—	—	—

RECAPITULATIE

van de onderafdeelingen der 1ste en 2de afdeeling.

Onder- afd.	Toegestaan voor 1910.		Geraamd voor 1911.		Meer	Minder
						dan in 1910.

1ste AFDEELING.							
I	f	432 238,33 ⁵	f	437 943,52	f	5 705,18 ⁵	—
II		7 859 605,50		7 871 056,50		11 451,—	—
III		5 512 132,99 ⁵		5 583 383,19 ⁵		71 250,20	—
IV		34 359,97 ⁵		18 574,97 ⁵		—	f 15 785,—
V		2 811 219,50		2 914 786,—		103 566,50	—
	f	16 649 556,30 ⁵	f	16 825 744,19	f	191 972,88 ⁵	f 15 785,—
				Meer . .	f	176 187,88 ⁵	

2de AFDEELING.

I	f	2 963 378,—	f	2 963 257,92	—	f	120,08	
II		167 119,85		46 245,85	—		120 874,—	
III		309 840,—		319 042,—	f	9 202,—	—	
	f	3 440 337,85	f	3 328 545,77	f	9 202,—	f	120 994,08
					Minder . .	f	111 792,08	

RECAPITULATIE.

Afd. van de 1ste, 2de en 3de afdeeling.

1	f	16 649 556,30 ⁵	f	16 825 744,19	f	176 187,88 ⁵	—	
2		3 440 337,85		3 328 545,77		—	f	111 792,08
3		60 000,—		60 000,—		—		—
	f	20 149 894,15 ⁵	f	20 214 289,96	f	176 187,88 ⁵	f	111 792,08
				Meer . .	f	64 395,80 ⁵		